

Nyt syn på helbreds-vurdering

EGNETHED: Nye bestemmelser for helbreds-vurderingen af Forsvarets medarbejdere gør op med det tidligere system og tager i højere grad højde for den enkelte medarbejder. ■

○ Side 11

Danskere træner ukrainske soldater

OPERATION ORBITAL: Forsvarsavisen har været i Ukraine, hvor danske og britiske soldater har trænet ukrainske styrker – til skyttegravskrig og fremtidens NATO-operationer. ■

○ Side 12-13

NGO omdanner pirater til fiskere

OTIUM: Hvad sker der, når militæret trækker sig ud efter endt operation? NGO'en Fair Fishing har fra 2013 arbejdet på at gøre pirater til selvforsørgende fiskere i Somalia. ■

○ Side 15

Specialister på specialoperationer

FRØMANDSKORPSET: 'K' er specialtrænet medic og teknisk redningsspecialist og opererer sammen med Frømandskorpset, da en kapret færge og gidsler skal befries under øvelsen Night Hawk. ■

○ Side 18-19

FORSVARSAVISEN 07

FORSVARET / FORDI NOGET ER VÆRD AT KÆMPE FOR

ÅRGANG 7 · DECEMBER · 2018

ÅRET DER GIK

Året går på hæld, og derfor samler Forsvarsavisen op på de opgaver, der har fyldt mest for værnene og kommandoerne i 2018.

Side 4-10

KORT NYT OM FORSVARET

Regeringen forlænger radarbidrag

IRAK: Den danske radar og tilhørende personel vil næste år kunne fortsætte deres deltagelse i kampen mod ISIL i Irak. Det besluttede regeringen den 30. november efter at have rådført sig med Det Udenrigspolitiske Nævn. Forsvarsminister Claus Hjort Frederiksen siger i den forbindelse: "Med forlængelsen af radarbidraget viser Danmark sin vedholdenhed i kampen mod ISIL. Det meget efterspurgte radarbidrag har bidraget til koalitionen fremgang, men det er nu afgørende, at resultaterne konsolideres og udbygges. De danske radaroperatører bistår dagligt med at styre koalitionen fly, og den mobile radar i Irak sørger for et stabilt radarbillede til stor gavn for koalitionen. De danske soldater har vedvarende siden 2016 leveret en betydningsfuld indsats til støtte for koalitionen luftoperationer, som vi kan være stolte af." ■ /FMN

Challenger-fly vendt hjem fra Frontex

PATRULJERING: Det danske Challenger-fly, der regelmæssigt er udsendt for at patruljere Middelhavet for EU's grænseagentur, Frontex, er igen vendt hjem efter en måneds udstationering i Sydeuropa. Patruljeflyet nåede at tilbagelægge mere end 15.000 sømil over Middelhavet og overvågede dermed et havområde svarende til godt fire millioner kvadratkilometer. Besætningen har både deltaget i operationer imod ulovlige migranter, smugling, fiskeri og redningsoperationer. En stor del af opgaverne blev løst ved at skygge mistænkelige fartøjer fra luften – blandt andet et større forsyningsfartøj, der blev selvsænket på 1.000 meters dybde af de fem syriske besætningsmedlemmer, da patruljebåde fra kystvagten blev dirigeret ud for at undersøge skibets mistænkelige last. Hvad lasten indeholdt er endnu uklart, men det danske fly har tidligere medvirket til at opdage og standse store partier narkotika med kurs mod Europa. ■ /RD

Julehilsen

Forsvarsavisens læsere får her i avisen julebilleder og -hilsner fra medarbejdere i nogle af de internationale operationer, fra skibene og fra juledrop ved Mestersvig i Grønland.

Læs side 16-17

INDHOLD

Kort nyt

SIDE 2-3

Tema: Året der gik

SIDE 4-10

Indland

SIDE 11

Udland

SIDE 12-15

Julehilsen

SIDE 16-17

Arbejdspladsen

SIDE 18-19

Bagsiden

SIDE 20

Skriv til Forsvarsavisen

Hvis du har ris, ros, debatindlæg eller en god idé til en historie i avisen, så skriv til redaktionen på forsvarsavisen@mil.dk. Vi glæder os til at høre fra dig. ■

NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

Garder Sørensen fik Dronningens ur

TRADITION: En værnepligtig soldat med en professionel tilgang til tjenesten, en dygtig garder og en god kammerat. Det var årsagerne til, at garder Sørensen fra Den Kongelige Livgardes Hold april 2018 var blevet valgt at sine kammerater og foresatte som holdets modtager af Dronningens ur. Garder Sørensen fik uret overrakt af Hendes Majestæt Dronning Margrethe ved den traditionelle Dronningeparade den 21. november, hvor majestæten takkede garderne for deres tjeneste. Traditionen begyndte som et initiativ af Kong Frederik IX i 1970, selvfølgelig dengang som "Kongens ur". Den dygtige garder fortsætter sin tjeneste i Forsvaret som elev på Hærens Sergentskole og går med overvejelser om at søge ind på Hærens Officersskole. ■ /AVF

Velkommen til nye HR-partnere

NYORDNING: Den 19. november havde 26 nye HR-partnere første arbejdsdag ude ved niveau III-myndighederne. Her skal de støtte og rådgive særligt myndighedschefen, men også øvrige chefer i de HR-behov de måtte have. Partnerne har haft et intensivt fireugers introforløb i Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS) og har fået en grundig indføring i de mange fagområder. Alt fra arbejdstid til åremålsansættelser er blevet gennemgået, og de er nu klædt på til at indgå i dialog med cheferne og skabe resultater, som gavner myndighederne og medarbejderne. Der er typisk en til to HR-partnere på hver flyvestation, flådestation og kaserne, som vil støtte myndighederne på lokaliteten. Organisatorisk er HR-partnerne en del af Rådgivningsafdelingen i FPS. ■ /FPS

Soldater træner i Holstebros gader

TRÆNING: Det var et noget uvant syn, der mødte de handlende i Holstebro midtby midt i november, da en gruppe soldater fra Jyske Dragonregiment mødte op i fuld kampudrustning. Som en del af uddannelsen af næste hold soldater, der skal udsendes til Resolute Support i Afghanistan, skulle soldaterne eskortere Holstebros borgmester fra et møde i Færchuset tilbage til Rådhuset. Soldaterne skal om små to måneder til Kabul og indgå som sikrings- og eskortestykker, hvor de skal eskortere og beskytte militært personel til besøg rundt om i byen. Derfor var det vigtig træning for soldaterne at prøve eskorte i en virkelig by med de udfordringer og indtryk, som den byder på. ■ /SJE

Fra Amalienborg til Afghanistan som kunstværk

KUNST: Hendes Majestæt Dronningen afslørede den 21. november en ny kunstinstitution i cafeteriet på Livgardens Kaserne i Gothersgade. Installationen består af to store malerier forbundet af ordensbånd. Det er kunstneren Ib Monrad Hansen, der har skabt værket. Det ene maleri viser seks løbende soldater, der bevæger sig i tid og rum fra Amalienborg til Afghanistan. Det andet maleri viser en gruppe gardere, der netop er kommet ind på Amalienborg efter vagt. Soldaterne ses spejlet i monogrammet på en vagttaske. Alle garderne på billederne er nuværende eller tidligere gardere. Livgardens Historiske samling viser frem til den 17. februar en særudstilling om tilblivelsen af kunstværket, og det er i den forbindelse muligt at komme ind i cafeteriet og se installationen. Den historiske samling har åbent lørdag og søndag kl. 11.30-15.00. ■ /AVF

Forsvarets nye træningsapp klar

TRÆNINGSHJÆLP: En ny app fra Center for Militær Fysisk Træning i Forsvarets Sundhedstjeneste giver dig en træningsmakker lige ved hånden. Træningsapp'en, der hedder 'MFT', er først og fremmest en interaktiv træningsdagbog, der lader dig logge din træning inden for styrke, udholdenhed og mobilitet. Du kan på den måde føre statistik på både din fremgang og træningsaktivitet. Derudover kan du bruge app'en til at designe din egen individuelle træningsplan ud fra din funktion, dine målsætninger og dine resultater i test A, B eller C. App'en indeholder også biblioteker over færdige træningsplaner og træningspas. App'en er indledningsvis udviklet til iOS (Apple-telefoner og tablets) og ligger allerede nu klar i App Store. Den forventes konverteret til Android i 2019, hvor flere nye funktioner også lanceres. For at finde app'en skal du søge efter MFT. ■ /KGS-CMT

CFCS holder øje med hackere på Forsvarets internetforbindelser

Truslen fra cyberspionage er meget høj, og Forsvaret og dets personel er et særligt attraktivt mål for hackere. Derfor monitorerer Center for Cybersikkerhed Forsvarets datatrafik.

AF CENTER FOR CYBERSIKKERHED

SIKKERHED Truslen fra cyberspionage er til at tage at føle på i disse år. Og truslen kan blandt andet komme fra fremmede stater, der forsøger at komme ind i et myndighedsnetværk for at stjæle Forsvarets hemmeligheder. Som et led i beskyttelsen mod truslen er de centrale myndigheder på Forsvarsministeriets område tilsluttet Center for Cybersikkerheds (CFCS) netsikkerhedstjeneste. Det betyder, at store dele af internettrafikken ind og ud af Forsvarets netværk monitoreres af CFCS.

"Vi holder øje med, om der passerer datatrafik ind og ud af netværket, som ligner forsøg på cyberspionage. Det gør vi gennem vores sensornetværk, der lidt forenklet sagt består af alarmerheder, der reagerer på mistænkelig trafik. Hvis vi får en alarm, kan vi undersøge den nærmere. I analysen undersøger vi tekniske informationer i datatrafikken. Vi er ikke interesserede i indholdet af medarbejdernes personlige oplysninger, for eksempel hvad der bliver skrevet i en e-mail. Samtidig er der klare regler for, hvornår vi må se på data," siger Thomas Lund-Sørensen, chef for CFCS.

Fremmede stater og kriminelle bruger e-mails og hjemmesider som første trin i deres angreb, og phishing er en af de mest anvendte metoder til cyberangreb. CFCS har derfor fokus på ondsindede aktiviteter i form af malware og falske links, der kan være i en e-mail eller på en hjemmeside, mens det tekstmæssige indhold i e-mails, eller hvilke informationer man kigger på, når man som medarbejder besøger en hjemmeside, ikke er relevant.

"Formålet med monitoreringen er, at vi skal kunne opdage og imødegå sikkerheds-

hændelser. Hvis der er mistanke om en sikkerhedshændelse, vil CFCS' analyse føre til, at brugerens it-organisation bliver orienteret om sikkerhedshændelsen. En sikkerhedshændelse kan for eksempel være, at alarmerheden har identificeret et skadeligt program, der er vedhæftet en af Forsvarets medarbejders e-mail, eller et ondsindet link, der leder til en falsk hjemmeside. Dermed vil yderligere skadevirkning kunne modgås lokalt, og på den måde medvirker CFCS til at sikre et højt informations-sikkerhedsniveau på Forsvarsministeriets område og beskytter dermed både forsvarskoncernens og medarbejders data," siger Thomas Lund-Sørensen. ■

FAKTA

CFCS er en del af Forsvarets Efterretningstjeneste og er ikke i samme omfang som andre myndigheder omfattet af Offentlighedsloven og Forvaltningsloven, herunder reglerne om aktindsigt. CFCS-loven forudsætter dog, at centeret i videst muligt omfang efterlever principperne i Offentlighedsloven og Forvaltningsloven. CFCS er heller ikke omfattet af Databeskyttelsesforordningen og Databeskyttelsesloven, og reglerne om registreredes rettigheder finder derfor ikke anvendelse på den databehandling, der foretages af CFCS. Det betyder blandt andet, at medarbejderne ikke har adgang til at søge indsigt i deres oplysninger hos centeret, ligesom de ikke kan kræve oplysninger slettet eller behandlingen af oplysninger begrænset. En række af de centrale persondatarelige principper er imidlertid indarbejdet i CFCS-loven, herunder hvornår og hvordan CFCS må behandle personoplysninger.

Som udgangspunkt kan Center for Cybersikkerhed (CFCS) opbevare data i op til 13 måneder. Hvis data er knyttet til en sikkerhedshændelse, må CFCS opbevare dem i op til tre år.

KOMMENTAR

Tak – og glædelig jul

2018 begyndte med indgåelse af en ny politisk aftale om Forsvarets ordning. Det er et forlig, der sætter rammerne, mere end det definerer detaljerne. Det giver os mulighed for at finde de løsninger, som samlet set giver det bedste resultat. Det er positivt og giver os et godt afsæt for den videre udvikling af Forsvaret.

Planlægning og implementering af de ændringer, forliget medfører, er i fuld gang, og det vil også præge 2019. En væsentlig målsætning er at skabe en struktur, der i endnu højere grad understøtter den operative kerneopgave.

2018 har for hele Forsvaret været et travlt år. I har knoklet på med krum hals og gå-på-mod, og det skal I have tak og anerkendelse for.

Ude i verden er vores engagementer i Irak og Afghanistan året igennem fortsat med uformindsket styrke. Missionerne er fortsat vigtige for at støtte og udvikle landenes evne til selv at kunne varetage deres – og i sidste ende vores – sikkerhed. I lufrummet over Middelhavet og på Europas sydlige grænse har Forsvaret støttet FRONTEX' bestræbelser mod grænseoverskridende kriminalitet og migrantstrømme. Tættere på Danmark har især indsatserne i Baltikum med henholdsvis bidraget til NATO's fremskudte tilstedeværelse, enhanced Forward Presence (eFP) og Baltic Air Policing fyldt en del. Det er vigtige missioner, som er med til at støtte vores baltiske allierede, og som i sidste ende også bidrager til vores egen sikkerhed. I 2018 har Forsvaret også deltaget med et flagskib og styrkechef i Standing NATO Maritime Group 1 (SNMG1), som er en af NATO's stående fregatgrupper.

Både herhjemme og i Arktis har Forsvaret været indsat og løst mange vigtige samfundsopgaver. Vi har fået greb om de nye opgaver med støtte til Politiet i København og ved grænsen. Det er vigtige opgaver, som jeg forventer, vil fortsætte i årene, der kommer. I Arktis har vi med inspektionsfartøjet Laugé Koch og flere flyvetimer til rådighed fået styrket vores opgaveløsning til gavn for hele Rigsfællesskabet.

De mange operative opgaver lægger ikke kun en belastning på de operative kapaciteter. Det betyder også at der stilles store krav til støttestrukturen – både Forsvarets egen og i de støttende styrelser. Uden en fælles indsats, ville Forsvaret ikke kunne løfte de krævende opgaver i ind- og udland.

Der vil også i det kommende år være brug for Forsvaret. Det skyldes ikke mindst sikkerhedssituationen i vores nærområde, som man kan læse om i den efterretningsmæssige risikovurdering, som Forsvarets Efterretningstjeneste udsendte for nyligt. Men det skyldes også, at den militære sikkerhed og ekspertise, som Forsvaret leverer, er efterspurgt. I – Forsvarets soldater og medarbejdere – løser jeres opgaver meget professionelt og på en måde, der vækker tillid til Forsvaret. Det kan I alle være stolte af. Det er jeg.

Dermed også sagt, at vi kan se frem mod et 2019, som også vil blive et travlt år. Vi begynder nu at opbygge det nye forsvar med mere personel og nyt materiel. Det ser jeg frem til.

Tak for jeres indsats i 2018. I har løbet hurtigt for at løse opgaverne, og det skal I have stor tak for. Jeg ønsker jer og jeres kære en rigtig glædelig jul og et godt og lykkeligebringende nytår. ■

Bjørn I. Bisserup
forsvarschef
general

Foto: Sara Skytte

Slagmarkens kolosser

Læs mere på side 20

1.000 soldater træner i Oksbøl

WHITE SWORD: Mere end 1000 soldater fra stort set alle dele af Hæren samt soldater fra Hjemmeværnet og helikoptere fra Flyvevåbnet har i uge 49 trænet i Oksbøl under øvelse White Sword. En britisk enhed og enkelte soldater fra Litauen er også en del af øvelsen. White Sword var ledet af 2. Brigade. Formålet med øvelsen var at træne 1. Bataljon fra Den Kongelige Livgarde og 1. Bataljon fra Gardehusarregimentet i brigaderammen og at inspicere, hvordan enhederne planlagde og gennemførte operationer. ■ /AVF

KOLOFON FORSVARS AVISEN

UDGIVES AF:
Værnsfælles
Forsvarskommando / VFK

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:
Generalløjtnant
M.A.L.T. Nielsen
Viceforsvarschef

REDAKTØR:
Birgit Baunehøj
fko-i-kpr05@mil.dk

KOMMUNIKATIONSEKTIONEN:
Værnsfælles Forsvarskommando
Niels Juels Gade 9-11
1059 København K
www.forsvaret.dk

DISTRIBUTION:
Send evt. spørgsmål
til forsvarsavisen@mil.dk

TRYKKERI:
Rosendahls - Schultz

TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588

FORSIDEFOTO:
Jul på Knud Rasmussen,
foto Louise Dyberg Bugajski

Redaktion afsluttet
13. december 2018

COPYRIGHT FORSVARET 2018
Kilder i Forsvarsavisen kan optræde med fuldt navn eller anonymiseres ved at bruge enten for- eller efternavn. Dette er afledt af anbefalinger fra Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) om en mulig sikkerhedsrisiko for nogle personelgrupper, hvis de står frem på en måde, så de let kan identificeres.

OPLAG: 24.700
LAYOUT: Bjarne Valdemar Jensen

FOTO: PRIVAT

MATHIAS

Navn: Mathias
Rang: Konstabel
Alder: 23 år - fra Faxe på Sydsjælland, I/I GHR Slagelse
Job: Forsyningshjælper
Udsendt: Januar - juli 2018
 Ikke udsendt tidligere

FOTO: PHILIP BOGEL

ISABELLA

Navn: Isabella
Rang: Overkonstabel
Alder: 24 år - Odense
Job: PMV Kommandør, I/I GHR Slagelse
Udsendt: Januar - juli 2018
 Ikke udsendt tidligere

eFP

eFP: enhanced Forward Presence. Altså NATO's forstærkede fremskudte tilstedeværelse i Baltikum og Polen.

Formål med **eFP:** at etablere fremskudt tilstedeværelse i Polen og de tre baltiske lande med henblik på at medvirke til at afskrække (DETER) Rusland fra militær intervention i regionen samt demonstrere solidaritet fra NATO (REASSURE).

Antal: cirka 200 danske soldater, der indgår sammen med en britisk bataljon på 1.000 mand i Estland. Der er også multinationale bataljonskampgrupper i Litauen, Letland og Polen.

eFP består i alt af 4.000 soldater fra de fleste NATO-lande.

KONSTABEL MATHIAS, UDSENDT TIL EFP:

"VI VAR SPIDSEN AF SPYD

Det er svært at rangordne Hærens mange opgaver i 2018. Men hvis man prøver, er det ud fra de andre. Nemlig indsættelsen af soldater i Estland som en del af NATO-missionen – vores styrkede tilstedeværelse mod øst.

AF SIMON J. ELBECK / FKO

ESTLAND

"Det var pisse koldt – og det sneede næsten uafbrudt de første måneder."

Når konstabel Mathias fra Faxe husker tilbage på sine seks måneder i Estland som del af det første hold eFP (enhanced Forward Presence), så er det kulden, der fylder meget. Kulden og sammenholdet.

"Sammenholdet var det bedste. Man har ikke far, mor og bror at tale med, men vi havde det rigtig godt sammen derovre. Der var gode forhold for os danskere i Estland. Seng og dyne og alting – vi manglede ingenting," husker konstabel Mathias fra Gardehusarregimentet tilbage på tiden i Baltikum i første halvdel af 2018.

Den 10. januar trådte den dengang 22-årige Mathias ud af Hercules-flyet, efter det var landet i Estland. Dermed var han en af de første danske soldater, der deltog i NATO-missionen, enhanced Forward Presence.

Nogenlunde samtidig var overkonstabel Isabella kørt i land fra et civil transportskib i sin pansrede mandskabsvogn (PMV), hvor hun er vognkommandør. Hos hende er det også vejret, der fylder meget i erindringen.

"Det var fandeme koldt. Kulden var ikke vores ven, men på den anden side, så var det der, at vi blev udfordret og blev bedre til ting, når vi skulle agere i kulden. Det gjorde oplevelsen ekstraordinær og var det, der gjorde forskellen fra at være i Oksbøl," siger 24-årige Isabella. Hun fremhæver også de tætte estiske skove, der gjorde det svært, men lærerigt for både infanteristerne og køretøjerne at kæmpe i skovene.

Politisk beslutning

I maj 2017 besluttede et bredt flertal i Folketinget at udsende cirka 200 danske soldater og materiel til NATO's fremskudte tilstedeværelse i Baltikum og Polen. Det er i første omgang besluttet at sende to hold soldater af sted til Estland, hvor de har opereret i rammen af en britisk bataljonskampgruppe, indtil hold 2 kommer hjem i begyndelsen af 2019.

De danske soldater og hele styrkebidraget indgår i 12 måneder i den britiske bataljonskampgruppe under britisk kommando og vil derfor potentielt kunne indgå i forsvaret af Estland og Baltikum. Og danskerne var ventet med længsel af briterne.

"Danskerne er en nøglepartner i vores eFP-

opgaveløsning," sagde den britiske chef for eFP, oberst Giles Harris, til Forsvarsavisen tilbage i januar.

"Vi har forberedt danskernes ankomst i noget tid, fordi danskerne er så vigtige for vores kampkraft her i Estland."

Også esterne selv var mødt op på landingsbanen i Amari Lufthavn for at byde danskerne velkommen i januar.

"Vi er meget taknemmelige for, at danskerne står side om side med vores soldater sammen med briterne," sagde den estiske præsident, Kersti Kaljulaid, dengang til Forsvarsavisen.

Øvelse og træning

Tiden i Estland er blevet brugt til at træne og øve. Både alene og sammen med Danmarks NATO-allierede, fortæller både Isabella og Mathias.

"Vi havde en rigtig fed skydeperiode, hvor vi kørte til Letland for at øve skarpskydning. Det var en større øvelse, hvor vi sammen med briterne kunne øve skydning," husker Isabella.

Også for Mathias var samarbejdet med de øvrige NATO-lande spændende.

"Det var jo ikke som sådan skarpt eller krig derovre. Men vi var spidsen af spyddet, hvis

TIDSLINJE

2016

Ved NATO-topmødet i Warszawa blev det besluttet at oprette eFP-styrken

April 2017

eFP-styrken oprettes i Baltikum

Maj 2017

Et bredt politiske flertal i Folketinget beslutter at bidrage med cirka 200 danske soldater til eFP

Januar 2018

eFP hold 1 – cirka 200 danske soldater – sendes til Estland

August 2018

eFP hold 2 sendes til Estland. Kommer hjem i januar 2019.

DET

er alligevel én opgave, der stikker ud fra den enhanced Forward Presence

russerne kom. Men det fede var, at vi trænede med de andre nationer: esterne, briterne og letterne. Det er nok meget sundt at træne med dem, så hvis vi nogensinde ender i en skarp situation, så er vi vant til at samarbejde – også i det kolde, baltiske klima,” siger Mathias.

En mission, der giver mening

Inden de første soldater blev sendt af sted til Estland, blev der blandt nogle soldater talt om, at missionen ville blive kedelig og ligeegyldig. Men trygt hjemme i Danmark igen tænker både Isabella og Mathias tilbage på eFP-udsendelsen som en mission, der både var og er vigtig.

“Det gav fin mening, fordi vi er del af NATO, så skal vi støtte op om vores allierede. De mange gode og kolde øvelser derovre bar også frugt. Vi er et dygtigt kompagni, men vi rykkede os virkelig meget. Så både på det politiske plan og på den lavpraktiske plan hos os var det en vigtig mission,” siger overkonstabel Isabella. Og Mathias er enig:

“Jeg synes, at det gav mening. Det er vigtigt, at NATO-landene står sammen. Vi viser, at vi er lige ved grænsen,” siger Mathias, der klart anbefaler en eFP-udsendelse til andre.

“Det er en super god førstegangsendelse, fordi man får et indblik i, hvordan en mission foregår.”

Kunne du finde på at blive udsendt af Forsvaret igen?

“Ja,” lyder det klart fra Mathias. ■

TRIDENT JUNCTURE: I Norge deltog Forsvaret i en af de største militære øvelser i årtier, Trident Juncture. Med et bidrag på cirka 1.300 mand var Hæren og 2. bataljon fra Jydske Dragonregiment massivt til stede i de norske fjelde, hvor de havde rig mulighed for at træne sammen med enheder fra andre NATO-lande “Trident Juncture var en fantastisk øvelsesramme for 1. Brigade i almindelighed og for reaktionskampgruppen i særdeleshed,” siger chef for 1. Brigade, brigadegeneral Henrik Lyhne. “Det har været en spændende og udbytterig øvelse, der er helt nødvendig for at holde Hærens enheder skarpe.” Hovedformålet med øvelsen var at træne og demonstrere NATO-alliancens militære styrke og evne til hurtig udrykning og samarbejde. Og så gav det anledning til at træne mere eksotiske discipliner som for eksempel glatføre og lignende. ■

INTERNATIONALE OPERATIONER – AFGHANISTAN, IRAK, KFOR: Hæren har også i 2018 været massivt til stede ude i verden, hvor danske soldater har styrket og sikret både NATO, FN og koalitionsmissioner. I Afghanistan blev bidraget i 2018 styrket med ekstra soldater, der gennemfører eskorte og sikringskørsel i Kabuls gader. Og til Irak blev der sendt ekstra soldater fra Telegrafregimentet til Bagdad som en del af NATO Signals Battalion. “For mange soldater i Hæren er INTOPS (Internationale Operationer, red.) målet med at være soldat. Det er her, man som professionel soldat laver det, som man har trænet til. Når man har prøvet det nogle gange, så bliver INTOPS mere en belastning, som ganske vist hører med til jobbet, men som skal balanceres op mod ønsket om at uddanne sig professionelt i enheden hjemme og tiden til familie og venner,” siger fungerende chef for Hærstaben, Oberst Keld R.J. Christensen. ■

ØVELSEN JOINT WARRIOR: I hele 2018 har den danske bataljonskampgruppe stået i beredskab til hurtig udrykning for NATO's Joint Expeditionary Force-samarbejde (JEF), som er et samarbejde mellem blandt andet Danmark, Frankrig, England, Sverige og Norge.

I foråret var bataljonskampgruppen i Sydengland for at deltage i øvelsen Joint Warrior. I løbet af 14 dage blev samarbejdet med de andre JEF-lande indøvet og trænet.

Terrænet i Sydengland omkring Salisbury er et helt unikt træningsområde, fordi det både er militært og civilt på samme tid. Så krigssceneriet kunne øves i rigtige byer, på landeveje, marker og i civile skove. ■

GEFION – STØTTE TIL POLITIET: Hæren har i hele 2018 fortsat løst bevogtnings- og transportopgaver til støtte for politiet under navnet Gefion. Som en del af forsvarsforliget, der blev vedtaget i begyndelsen af året, blev det besluttet, at Forsvaret skal støtte og aflaste politiet i deres opgaveløsning.

“Hæren er pålagt at støtte politiet, og det gør vi derfor som en naturlig del af den samlede opgaveløsning. Bevogtning er en kerneopgave for en soldat, så det er soldater gode til,” siger Oberst Henrik Graven Nielsen, stabschef i Hærstaben.

Ved den landfaste grænse til Tyskland har soldater derfor til opgave at bevogte frihedsberøvede personer og asylansøgere og transportere dem til henholdsvis retten og Røde Kors-centre eller sygehuset. Hjemmeværnet løser opgaver i forbindelse med grænsekontrol.

Derudover står soldater fra Hæren vagt tre steder i hovedstadsområdet; ved synagogen i Krystalgade, synagogen i Ole Suhrs Gade samt ved den israelske ambassade. ■

NATO-OPGAVER FYLDTE MEST FOR SØVÆRNET I 2018

Hver femte ansatte i Søværnet har i 2018 haft berøring med NATO's stående flådestyrke; fra is-sejlads i Østersøen over solskoldning ud for Nordafrika til søsyge i Norskehavets bølger. Chefsergent Kim var med i staben på både fregatten "Niels Juel" og støtteskibet "Esbern Snare".

AF LARS BØGH VINTHNER / FKO / FOTO: KIM, CHEFSERGENT STS. / FKO

SNMG1 Danmark har i 2018 leveret både styrkechef, stab og kommandoskib til NATO's stående flådestyrke, Standing NATO Maritime Group 1 (SNMG1). Med to fregatbesætninger på "Niels Juel" i det første halvår, to støtteskibsbesætninger på "Esbern Snare" i andet halvår og skiftende stab hen over året, har omkring 500 soldater været direkte involveret. Det er omkring 20 procent af alle Søværnets ansatte, og dermed har SNMG1 været den altoverskyggende internationale aktivitet for Søværnet i 2018.

Chefsergent Kim var med fra begyndelsen, og han er også styrkechefens militære assistent, når Danmark officielt overdrager styrken til USA midt i januar 2019.

"Jeg fulgte med chefen for STS (Søværnets Taktiske Stab, red.), Søren Thinggaard, som personlig assistent og var en del af staben de første seks måneder sammen med ham. Så havde jeg tre måneder i land og endelig igen de sidste tre måneder om bord på "Esbern Snare", indtil den nuværende styrkechef, kommandør Anders Friis, overdrager kommandoen til den amerikanske fregat Gravelly på Krydstogtkaj i

København den 14. januar," fortæller han. Kims opgave har først og fremmest været at klæde styrkechefen på ud fra deisen, at intet ukendt må ramme ham. Og når flådestyrken har besøgt lande både i og uden for NATO, har det været Kim, der har eskorteret styrkechefen, når denne kontaktede de forskellige værter og redegjorde for flådestyrkens rolle.

"Når vi har lagt til, har vi besøgt betydningsfulde politiske personer som borgmestre, politimestre og politikere. Og selvfølgelig lokale flådestyrker. I de baltiske lande har vi gjort os særligt synlige overfor visse andre lande. Men det er ikke bare Rusland, styrken har skullet virke afskrækkende overfor, også over for maritim terrorisme og pirateri, som vi har set det ved Afrikas Horn. Ellers har vi været parate til for eksempel at løse sikkerhedsoperationer som Sea Guardian i Middelhavet," siger Kim.

MARCOM kommanderer

Det er NATO's maritime hovedkvarter, Maritime Command (MARCOM), som ligger i Northwood Middlesex, der har kommandoen over de fire stående flådestyrker; to fregatstyrker og to minerydningsstyrker. Danmark har stillet et fuldt bemandedt kommandoskib,

styrkechefen og syv befalingsmænd til rådighed hele året. Resten af den op til 20 mand store stab har været officerer fra andre NATO-lande – nordmænd, hollændere, briter, portugisere, spaniere med flere. En sammensætning, der har krævet gode samarbejdsevner fra Kims og resten af den danske stabs side.

"Mit arbejde har været at have fingeren på pulsen, når det gælder staben. Er de tilfredse? Hvordan er stemningen? Og så rapportere til chefen og eventuelt foreslå ændringer i arbejdsgangen. Altså chefsergentarbejde, som vi ser det med for eksempel Søværnets og Hærens myndighedsbefalingsmænd hjemme. Engang imellem bruges jeg af styrkechefen til at formidle "bløde befalinger". For eksempel, hvis chefen vil have bedre kvalitet i rapporter og orienteringer, eller hvis påklædningen er blevet lidt for slap. Så beder han mig sige det i stedet for selv at optræde som bussemand." MARCOM har tilrettelagt hele årsprogrammet for styrken. Fastlagt, hvilke øvelser man har skullet deltage i, og hvilke lande der skulle besøges. Når det har drejet sig om lande uden for NATO som Marokko, Sverige og Finland, er det dog beslutninger truffet på NATO's højeste politiske sted,

nemlig i Det Nordatlantiske Råd. I de tre dage, styrken var i Casablanca, blev der øvet farvandsovervågning med den marokkanske flåde og afholdt symposier, hvor Kim og staben var i land for at fortælle om Marokkos muligheder for at deltage i kurser og øvelser i NATO, selv om landet ikke er medlem af alliancen.

Niveauet er højt

En ting er officielle besøg og politisk synlighed, men der har også været perioder med dagligdag og træning. I disse perioder har det været den danske styrkechefes og stabens opgave at sikre, at flådestyrken hele tiden har kunnet præstere på et højt niveau. Som stående styrke har SNMG1 skullet være i stand til at rykke hurtigt ud. Deltagelse i en række øvelser har vedligeholdt det faglige niveau, og styrken har blandt andet deltaget i to større anti-ubådsøvelser samt øvelsen Trident Junction ud for Nordnorges kyst. For de danske befalingsmænd fra Marinestaben, Marinehjemmeværnet og Søværnets Overvågningsenhed har erfaringerne fra de lange togter været lærerige.

"Vi mellemledere i STS får stor glæde af den erfaring. Vi planlægger jo blandt an-

SNMG

SNMG står for Standing NATO Maritime Group. SNMCMG1 står for Standing NATO Mine Countermeasures Group.

Staben på de to SNMG1-skibe, "Niels Juel" og "Esbern Snare", består ud over styrkechefen af syv NATO-officerer, fem danske officerer og syv danske befalingsmænd.

Styrken har i løbet af året besøgt 14 nationer. Styrken har i løbet af året sejlet en distance svarende til mere end halvdelen af jordens omkreds.

det øvelser med andre nationer, og så er det en klar fordel at kende deres tankesæt og kultur. Vi har lånt befalingsmænd fra hele Søværnet til at indgå i staben. Og det er klart, at når man har siddet i land længe, så får man rystet det hele på plads igen, når man sejler i tre måneder i den skarpe ende. Så jo flere vi har fået ud med styrken, desto mere har det gavnet hele organisationen," fastslår Kim.

De fire skibsbesætninger, som hver har fået tre måneder i styrken, har også høstet gode erfaringer. Op til indsættelsen har alle været gennem professionel træning først i tyske Neustadt og siden i engelske Plymouth Flag Officer Sea Training (FOST) i den britiske flåde.

"Besætningerne har haft længere tid til søs, og i dagligdagen har de brugt alt, hvad der er lært under FOST. Hvis Flag Officer Sea Training i England var kørekortet, så har SNMG1 været bilen, man har lært at køre i. Og så har de været søsyge, er blevet forbrændte og har prøvet at sejle i is.

Når Danmark i januar slipper kommandoen over SNMG1, overtager Søværnet endnu en af NATO's flådestyrker. Fra inspektionsskibet "Thetis" får man nemlig kommandoen over SNMCMG1, den ene af NATO's to stående minerydningsstyrker. ■

FRA ØST TIL VEST I AFRIKA: Søværnet afsluttede før sommer et årelangt projekt, der bidrager til at gøre Kenyas flåde endnu bedre. På flådestationen i havnebyen Mombasa i Det Indiske Ocean kunne chefen for Marinestaben, kontreadmiral Torben Mikkelsen, indvie en motorprøvestand, der omtrent betyder en fordobling af flådens mulige sejltid, samt et ammunitionsdepot, et våbendepot, og en skibssimulator til uddannelse af såvel militære som civile navigatører. Bygninger og indhold er alt sammen donationer fra den danske Freds- og Stabiliseringsfond. Søværnets Officersskole har i flere år trænet kenyanske flådeofficerer i simulatoren på Holmen og i Mombasa. Pirateriet ved Nordøstafrika er aftaget, så der støttes nu også omkring Guineabugten. Marinestaben havde et team af rådgivere i Ækvatorial Guinea, hvor de på et fransk krigsskib trænede vestafrikanske kolleger (se artiklen på side 14). ■

TAK TIL DYKKERTJENESTEN:

Københavns Politi inviterede i årets start Søværnets Minørtjeneste til reception på Politigården. Politidirektøren takkede chefen, orlogskaptajn Lars Møller, og de mange dykkere, der i månedsvis havde dykket i Køge Bugt efter beviser i sagen om den myrdede svenske journalist Kim Wall. Da det sidste bevis var fundet, havde dykkerne gennemført 3.500 dykkertimer og været afgørende i forhold til sagen mod Peter Madsen, der af både Byretten og senere Landsretten blev idømt livsvarigt fængsel. ■

NY HELIKOPTER PÅ FIRE SKIBSTYPER:

Inspektionsskibet "Knud Rasmussen" lagde dæk og mandskab til den sidste landings-test med Seahawk. Det skete i stormende kuling med seks meter høje bølger ved Færøerne i april. 240 landinger skulle der til i al slags vejr, men så er den nye maritime helikopter også godkendt til alle fire skibstyper i Søværnet. Arktisk Kommando i Nuuk får i 2019 glæde af inspektionsskibe, inspektionsfartøjer, fregatter og støtteskibe til opgaveløsningen i Nordatlanten og ved Færøerne. Seahawk er kontinuerligt til stede i Arktisk Kommandos operationsområde. ■

Danske F-16-fly sammen med amerikanske F-15-fly i det baltiske luftrum. Opgaven med at lave Air Policing i Baltikum går på tur mellem de NATO-lande, der råder over en tiltrækkelig kampflykapacitet.

F-16 TOG SIN SJETTE TØRN I BALTISK LUFTRUM

Af Flyvevåbnets mange opgaver i 2018 var Baltic Air Policing en af dem. Oversergent Brian har været med på alle seks udsendelser siden 2004 og fortæller her om oplevelsen af et Baltikum i positiv udvikling.

AF RUNE DYRHOLM / FKO

MENINGSFYLDT

Opgaven med at varetage afvisningsberedskabet i Baltikum er velkendt for Fighter Wing Skrydstrup, som i år var udsendt for sjette gang siden 2004. Seniorsergent Brian har været med på samtlige udsendelser, og han har set Litauen og de andre baltiske lande udvikle sig positivt under sine regelmæssige ophold i regionen. I kraft af sit job som blandt andet presse- og velfærdsofficer har han haft meget kontakt med især litauere og har fået flere gode venner i landet.

”Min fornemmelse er, at de første par år, hvor de baltiske lande var nye medlemmer af NATO, og vi kom herover, der troede litauerne ikke rigtigt på, at vi og de andre NATO-lande rent faktisk ville hjælpe dem, hvis Rusland angreb dem. Det har ændret sig over årene, og nu er mit indtryk, at de er rigtig glade for, at vi er her, og at de faktisk tror på, at støtten er reel. De litauere,

jeg efterhånden kender rigtig godt, var også rigtig nervøse over russerne, dengang de annekterede Krim. De er nervøse for, hvad de kan finde på, og så var de især glade for de forstærkningsbidrag, som de danske kampfly også har udgjort,” siger Brian.

De baltiske lande råder ikke selv over kampfly, og derfor skiftes de større lande til at varetage flyafvisningsberedskabet. Normalt har der været ét hold kampfly ad gangen, men gennem de senere år har situationen været sådan, at NATO har haft udstationeret flere hold kampfly end tidligere i de baltiske lande.

Set med Brians øjne har de regelmæssige udstationeringer været givende for både værter og gæster. Han er især glad for med egne øjne at kunne følge med i, hvordan befolkningen og samfundet har udviklet sig i en god retning.

”Da vi i 2004 kom herover første gang, skulle vi have tolk på, der oversatte fra en-

gelsk, når der var skolebørn på besøg hos os på basen. Fra 2013 oplevede jeg, at det ikke længere var nødvendigt, for nu kan de sagtens forstå engelsk. Hele samfundet og infrastrukturen er også blevet utroligt meget bedre i den tid, jeg er kommet derovre. I 2004 var vejene dårlige, og mange huse trængte mildt sagt til en kærlig hånd, men nu er der virkelig kommet styr på det, og udviklingen går helt klart den rigtige vej. I dag har de gode motorveje, landevejene er efterhånden rigtig fine, og nye pæne huse skyder op. Hvis vi kan være med til at understøtte den udvikling ved at hjælpe til med sikkerhed og stabilitet i området, så synes jeg bare, det er rigtig godt og meningsfuldt,” lyder det fra seniorsergenten.

Hjælper børnehjem

En anden givende oplevelse, som Brian har taget med sig fra udsendelserne til Baltikum, er kontakten til børnene på et børnehjem i byen Siauliai.

”Vi har fået kontakt med et lokalt børnehjem i den by, hvor vi har været udstationeret flest gange, og dem har vi hjulpet med forskellige ting. På hvert hold har vi for eksempel fået en stor sending bleer sendt over, fordi de ganske enkelt ikke har haft råd til det antal, der skulle til.”

Det er et dansk blefirma, der har doneret flere paller med bleer hver gang, og så har Flyvevåbnet fået dem transporteret over på forskellig vis.

”Ellers har vi doneret mad, tøj, sutter og overskuddet fra vores DANCON-march. Her på det seneste hold tog vi børnene med på pizzarestaurant, fordi det nok især var den slags positive oplevelser, som de manglede. Det er helt sikkert meget givende at kunne være med til den slags, og jeg synes, det er vigtigt, at der heldigvis også er rum og rammer til den slags, selv om vi først og fremmest er sendt ud for at få kampfly i luften over Baltikum.” ■

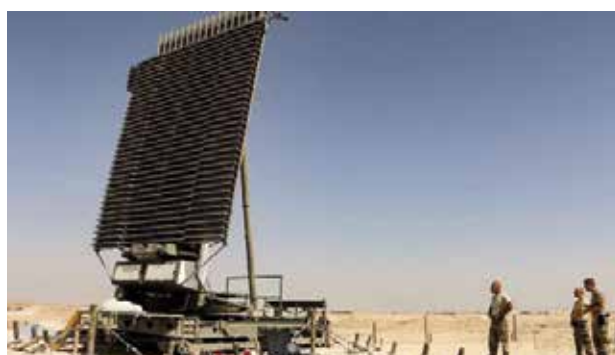
TRAVLT ÅR FOR AIR TRANSPORT WING AALBORG: Som sædvanligt har der været stor efterspørgsel på lufttransportkapacitet, og i år har de danske C-130'ere (Hercules-fly) både været udsendt til FN-missionen i Mali og aktuelt indgår de i NATO-koalitionen, der stadig bekæmper ISIL i Irak. Challenger-besætningerne har også igen været meget ude at se sig omkring i verden, da de tre gange af en måneds varighed har været udstationeret i Sydeuropa for at dæmme op for især menneske- og narkosmugling over Middelhavet. På den hjemlige front var året i Aalborg også præget af Danish Air Show, der endnu engang kan bryste sig af at være Danmarks største enkeltdagsbegivenhed. Hele 140.000 mennesker mødte frem på Flyvestation Aalborg, selv om sommerens omtrent eneste regn også faldt netop den 19. juni. ■

HELICOPTER WING KARUP: Helicopter Wings eskadriller har oplevet et år med stor efterspørgsel og god læring. Eskadrille 722 (EH101-helikoptere) og eskadrille 724 (Fennec-helikoptere) har deltaget i øvelsen Night Hawk, hvor der blev bygget på samarbejdet med specialoperationsstyrkerne. Eskadrille 724 har bidraget stærkt nationalt med støtte til Rigspolitiet, og her har eskadrille 722 også været meget aktive med 580 Search And Rescue-missioner (t. o. m. november). Eskadrille 722's Taktisk Trope Transport har yderligere gennemført øvelsen Trident Juncture for at være parat til udsendelse i 2019. Eskadrille 723 (Seahawk-helikoptere) har været aktive i det nationale samt internationale med den nye Seahawk-helikopter. Eskadrillen har gennemført nationale opgaver i Arktis i tæt samarbejde med Søværnet og udfyldt en international rolle ved deltagelse i Standing NATO Maritime Group 1 (SNMG1). Der er blevet arbejdet hårdt på kapacitetsopbygning og uddannelse på Seahawk i årets løb. Hos Flyveskolen har 2018 budt på store hold med pilotelever samt uddannelse af besætningsmedlemmer til eskadrillerne på tværs af Flyvevåbnet. ■

FIGHTER WING SKRYDSTRUP: Foruden Baltic Air Policing har Fighter Wing Skrydstrup også haft et tilsvarende Air Policing-bidrag udsendt til Island. Opgaven minder langt hen ad vejen om den i Baltikum bortset fra, at der ikke er kontinuerlig tilstedeværelse af kampfly deroppe. I stedet opretholder og afprøver NATO-landene på skift evnen til at deployere til og operere ud fra Keflavik-basen. Foruden at holde de aldrende F-16 kampfly i drift har fokus også været på den kommende afløser F-35, og om- og tilbygninger i Skrydstrup er så småt begyndt, selv om de første nye kampfly først ankommer om flere år. ■

AIR CONTROL WING: Igen i år har internationale missioner fyldt meget hos Air Control Wing. Udsendte fra Air Control Wing har i det seneste år været indsat sammen med Fighter Wing Skrydstrup til Air Policing i både Baltikum og Island. Samtidig er de også indsat i Operation Inherent Resolve (OIR) i Irak, hvor det danske bidrag leverer et af de mest stabile radarbilleder for radaroperatørerne og resten af koalitionen. Noget der virkelig høster anerkendelse til hele det danske flyvevåben. Nationalt er Arktis blevet et fokusområde, fordi Air Control Wing i fremtiden skal levere et lufttrumsbillede til Arktisk Kommando. ■

AIR FORCE TRAINING CENTRE: Air Force Training Centre (AFTC) har deltaget i Internationale operationer med enkeltmandsudsendelser i både FN og koalitions-regi i områder som Mellemøsten, Afrika og Afghanistan. Hundekapaciteten, som har været udsendt, har fået stor anerkendelse for de opgaver, de løser i internationale operationer (INTOPS). En af de helt store opgaver har været at lave oplæg til "Nyordning af Flyvevåbnet", da forsvarsforliget har betydet, at Air Force Training Center lukker, og kapaciteterne nedlægges eller flyttes. Opgaven bestod ikke kun af nedlukning, men også af oprettelse af en ny wing til Flyvevåbnet. Operations Support Wing (OSW), som den nye enhed er døbt, har til opgave at støtte med administrativ og operativ støtte til nationale og internationale opgaver på tværs af hele flyvevåbnet. Den nye wing kommer til at bestå af elementer fra alle dele af flyvevåbnets enheder herunder også de elementer, som videreføres fra AFTC. ■

Brian fra Fighter Wing Skrydstrup har været med alle seks gange, danske F-16-fly har udført Air Policing i Baltikum siden 2004, og han er glad for at have set udviklingen gå den rigtige vej i de tre lande.

BALTIC AIR POLICING

De tre baltiske lande råder ikke over kapaciteter til selv at håndhæve suveræniteten over baltisk luftrum. NATO har derfor på anmodning fra de baltiske lande varetaget opgaven med håndhævelse af suveræniteten i luftrummet over de baltiske lande (Air Policing) siden 2004. Opgaven løftes på skift af NATO's medlemslande.

Danmark varetog håndhævelsen af suveræniteten i luften over de baltiske lande fra januar til maj 2018. Det danske bidrag bestod af to operative fly samt to i reserve. Dertil kom et mandskab på omkring 50 mand. Fly og mandskab havde base i Siauliai i Litauen.

Danmark har bidraget til Air Policing i Baltikum i 2004, 2009 og 2011, 2013, 2014 og 2018.

ÅRETS OPGAVER OG BEGIVENHEDER I ARKTIS OG HOS KORPSENE

Her er et udpluk af de mange opgaver og begivenheder, som Arktisk Kommando og Specialoperationskommandoen havde travlt med i 2018.

ARKTISK KOMMANDO

JOINT ARCTIC OPERATIONS COURSE:

I 2018 har Arktisk Kommando (AKO) haft fokus på kommandoens kerneopgave: at planlægge og gennemføre Forsvarets operationer i det arktiske og nordatlantiske område.

Der er for eksempel brugt mange kræfter på at modernisere den operative opgaveløsning, så de tildelte skibe, fly og patruljer er blevet udnyttet optimalt. Som et vigtigt element i moderniseringen har der i 2018 været et nyt kursus for officerer, befalingsmænd og andre, der skal lede og koordinere operationer i Arktis og Nordatlanten: Joint Arctic Operations Course, hvor man lærer at planlægge og lede værnssfælles operationer på hovedkvarterniveau. ■

ØVELSER OG FLÅDEBESØG: Den internationale interesse for Arktis har i 2018 været stor. Ikke kun fra Rusland og Kina men også med samarbejder og besøg fra vores naboer og allierede. Hvis katastrofer indtræffer, kan de arktiske lande hente hjælp hos hinanden. Derfor bød året også på øvelser med udenlandske partnere, herunder tre canadiske flådebesøg i Nuuk samt øvelser med amerikanske, islandske, franske og canadiske enheder. Den danske Beredskabsstyrelse og US National Guard øvede katastrofeberedskab med AKO. I øvelsen Nanook trænede skibe og fly med canadiske flådefartøjer, og endelig gennemførte AKO den første redningsøvelse med Frankrig i Diskobugten. ■

PATROLJERING OG OVERVÅGNING: AKO har året rundt hævdet den grønlandske og færøske suverænitæt, blandt andet ved overvågning, ved patruljering til lands, til vands og i luften og ved tæt at følge udenlandske skibe i området. ■

OVERVÅGNINGSSATELLIT: En dansk overvågningssatellit blev i januar sendt i kredsløb over Arktis for at teste monitorering af skibe og fly i kommandoens område. Der var tale om samarbejde mellem Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI), DTU Space og virksomheden GomSpace. ■

STØTTE TIL FORSKNING: Forum for Arktisk Forskning (FAF) afholdt for første gang et af sine møder i Nuuk. FAF koordinerer polarforskning i Rigsfællesskabet, og AKO er fast medlem. AKO har ydet praktisk og logistisk støtte til forskningen i Arktis. For eksempel har inspektionsskibet "Hvidbjørnen" for Grønlands Naturinstituts Klimaforskningscenter udlagt databøger til kortlægning af havpattedyrenes migrationsruter. Ligesom der er ydet støtte til Dansk Center for Havforskning i Nordøstgrønland, samt forskere fra Grønlands Naturinstitut i Scoresbysundfjorden, som undersøgte, om narhvaler bliver påvirket af seismisk aktivitet i havet. På Forsvarets indre linjer er der testet nye havgående flydespæringer for FMI. ■

SPECIALOPERATIONSKOMMANDOEN

TASK FORCE 61/OPERATION INHERENT

RESOLVE: Efter at have rådgivet og trænet Ali al Furat-brigaden i kampen mod ISIL i to år, lukkede Jægerkorpset operationen og vendte hjem fra Irak i november. Partnerenheden bestod af omkring 500 soldater fra cirka 30 forskellige irakiske stammer. I den sidste del af missionen støttede Jægerkorpset Ali al Furat-brigaden med at rense den befriede grænseby Al Qaim for ISIL. Under missionen nåede omtrent alle ansatte i Jægerkorpset at være udsendt, nogle endda flere gange. Udsendelsen blev støttet af de øvrige danske Operation Inherent Resolve-bidrag på Al Asad Airbase. ■

BLUE WAVES/SEA GUARDIAN: Frømandskorpset havde ligesom Jægerkorpset operatører på mission under sydlige himmelstrøg. 20 af korpsets ansatte var i to måneder i Middelhavet udsendt om bord på det hollandske skib "Karel Doorman" i rammen af NATO's flådeoperation Sea Guardian, som hollænderne internt kaldte for Blue Waves. ■

KAPACITETSOPBYGNING I AFRIKA:

Jægerkorpset og Frømandskorpset har deltaget i aktiviteterne Flintlock i Afrika med fokus på kapacitetsopbygning af blandt andet Nigerian Special Boat Service, samt øvelsen Phoenix Express i Nordafrika med kapacitetsopbygning i Tunesien og af Camerouns maritime specialstyrker, Copalco. ■

NIGHT HAWK: Efterårets store øvelse for specialoperationssoldater, der foregik til lands, til vands og i luften over Danmark, havde deltagelse af op mod 2.000 soldater fra ni forskellige lande. Øvelsen er værdsat af de internationale partnere og dannede endvidere ramme om certificering af Frømandskorpsets bidrag til NATO Reponse Force -beredskab (NRF) i 2019. Det nuværende bidrag til NRF 2018 fra Jægerkorpset ophører med udgangen af året. ■

UDDANNELSE:

På Flyvestation Aalborg blev der i 2018 udleveret fire nye røde baretter til de nye medlemmer af Jægerkorpset, der har gennemgået Jægerkorpsets patrulje- og aspirantkursus og efteruddannelse. I Kongsøre lykkedes det for syv elever at kravle under "Maren" og blive optaget i Frømandskorpset. Som noget nyt kan civile, som ikke i forvejen har militær uddannelse eller erfaring, nu ansøge om uddannelse til Jægersoldat. I 2019 vil uddannelsesforløbet for de to korps' aspirant- og elevuddannelser tillige indeholde et fælles modul på tre måneder, hvor der gennemføres træning og uddannelse sammen. ■

NYT SYN PÅ HELBREDSVURDERING:

ALLE ER EGNET I FORSVARET

Nye bestemmelser for helbreds vurderingen af Forsvarets medarbejdere gør op med det tidligere system og vil i højere grad tage højde for den enkelte medarbejder.

FAKTA DE NYE KATEGORIER

Egnet uden begrænsninger:

Egnet til alle missioner, sejlende tjeneste og til opstilling i beredskab.

Egnet med begrænsninger:

Der er konstateret helbredsmæssige forhold, der medfører, at medarbejderen ikke kan deltage i løsning af alle typer opgaver, der kan forekomme i Forsvaret.

Egnet med begrænsninger til national tjeneste:

Der er helbredsmæssige forhold, der er vurderet hindrende for udsendelse – herunder også deltagelse i sejlads i indre danske farvande. Medarbejderen kan deltage i opgaver på land, hvor der er umiddelbar adgang til det civile sundhedsvæsen.

*kilde Bestemmelse for Helbreds vurderinger

AF KRISTIAN V. BRØNDUM / FKO

EGNETHED

Besøger du som medarbejder i Forsvaret et af landets fem infirmerier til en helbreds vurdering, vil du i det nuværende system blive placeret i en af de fire kategorier: egnet, delvist egnet, midlertidig uegnet eller varigt uegnet. Men en ny og mere fleksibel bestemmelse skal gøre op med den måde at anskue medarbejdernes helbredstilstand.

“Det nuværende system vurderer medarbejderne ud fra den mest belastende opgave, det vil sige i forhold til en funktion som infanterist i Afghanistan. Men det kan unødigt sortere dygtige medarbejdere fra,” forklarer Sten Hulgaard, generallæge og chef for Forsvarets Sundhedstjeneste.

Forsvarets Sundhedstjeneste har i samarbejde med myndigheder og styrelser udarbejdet nye bestemmelser for helbreds vurderingen. De træder i kraft den 1. januar 2019.

Egnet på hver sin måde

Med de nye bestemmelser bliver der introduceret tre nye kategorier, alle med hver sin form for egnethed: egnet uden begrænsninger, egnet med begrænsninger og egnet med begrænsninger til national tjeneste.

“De nye bestemmelser kommer helt sik-

kert medarbejderne til gode. De ser på muligheder frem for begrænsninger, for det er min grundholdning, at alle ansatte i Forsvaret kan bidrage til den operative opgaveløsning,” siger Sten Hulgaard. Han har ansvaret for udarbejdelsen af de nye bestemmelser.

Flere medarbejdere til rådighed

De nye bestemmelser giver mulighed for at være mere fleksibel og smidig i forhold til den enkelte medarbejders situation. På den måde er håbet også, at man kan mindske antallet af medarbejdere, der bliver erklæret uegnet til et job, de i virkeligheden godt kan løse.

“Der er naturligvis forskel på kravene til dig som medarbejder alt efter din opgave. Indtil 2019 er de helbredsmæssige krav de samme, om du sidder med radararbejde i Bahrain eller er infanterist i Afghanistan. Den nye måde at inddele på giver flere nuancer at arbejde med,” vurderer Sten Hulgaard.

Der er flere grunde til de nye bestemmelser og den nye måde at inddele på. En af dem er, at Forsvaret på denne måde bedre kan få det bedste ud af sine medarbejdere.

“Kort sagt, så vil de nye bestemmelser stille flere medarbejdere til rådighed for Forsvarets operative opgaveløsning. Vi vil

ikke frasortere folk og i værste fald sende dygtige mennesker på gaden, hvis de stadig kan deres job,” siger Sten Hulgaard.

Han forsikrer dog, at der naturligvis ikke vil blive gået på kompromis med kvaliteten af vurderingen, for så udsættes både den enkelte medarbejder og i værste fald også dem omkring ham eller hende for unødigt risiko.

“Jeg kan garantere, at vi gør vores bedste for ikke at sende medarbejdere ud til opgaver, som der er helbredsmæssig risiko for, at de ikke kan løse. Vi får nu bare mulighed for at vurdere folk ud fra de krav, deres funktion kræver – og det er en stor forbedring,” siger Sten Hulgaard.

Vil gøre op med hjertebanken

For mange kan nervøsiteten til en helbreds vurdering måles på blodtrykket, for i værste fald kan et “varigt uegnet” medføre, at man må forlade sin stilling i Forsvaret. Det er ikke hensigtsmæssigt for hverken den enkelte medarbejder eller for infirmeriernes læger,” mener Susanne Bach Lausten, overlæge og chef for Militær Medicinsk Udvikling.

“Folk har følt, at de har været til eksamen, når de er kommet til helbreds vurdering, og det er vi slet ikke interesseret i. Ud fra et lægefagligt synspunkt vil vi jo folk

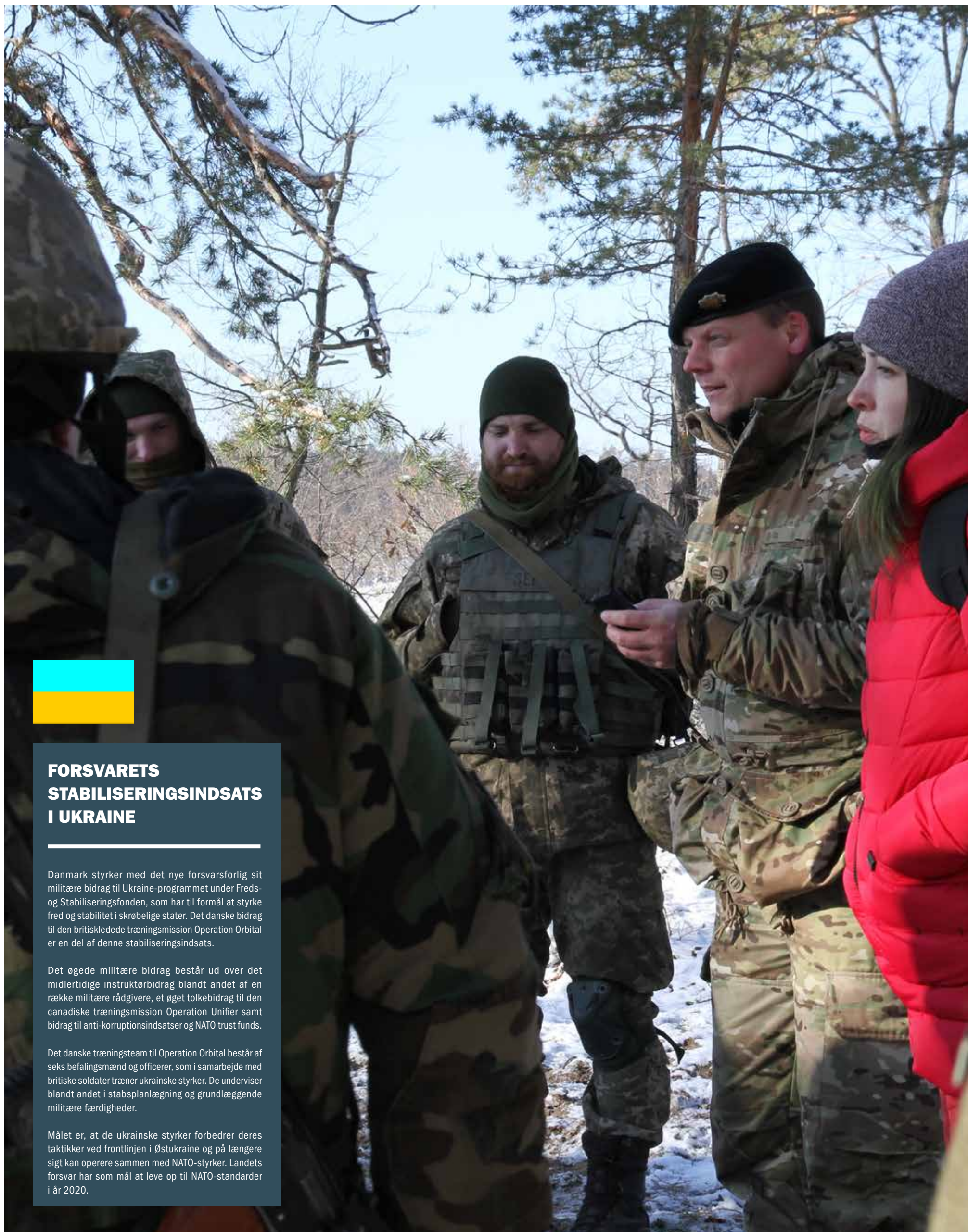
det bedste,” siger Susanne Bach Lausten.

Under de nye bestemmelser ser hun en mulighed for at være mere fleksibel og skabe en større trykthed mellem infirmerierne og medarbejderne. Ved at fjerne “varigt uegnet” fjerner man også et stempel, der før havde den underliggende betydning, at man ikke duede.

“Vi som læger skal vurdere helbred og risiko. Vi skal ikke vurdere, om den enkelte kan passe sit job. Med kategorien “egnet med begrænsninger” får vi muligheden for at beskrive eventuelle begrænsninger på en måde, der er mere fleksibel, end vi tidligere har kunnet,” vurderer Susanne Bach Lausten.

Grundlæggende har de nye bestemmelser også tilbagevirkende kraft. Det betyder, at hvis man tidligere er blevet undersøgt og har fået en helbredsvedtegning, som man føler er unødigt begrænsende, kan vurderingen nu tages igen med afsæt i de nye bestemmelser.

“Jeg kan ikke på forhånd sige noget om udfaldet, hvis man tager en ny helbreds vurdering og tidligere har fået en begrænsende vurdering. Det afhænger af den enkeltes situation, men vi får nu mulighed for at være mere smidige,” fortæller generallæge Sten Hulgaard, chef for Forsvarets Sundhedstjeneste. ■

FORSVARETS STABILISERINGSINDSATS I UKRAINE

Danmark styrker med det nye forsvarsforlig sit militære bidrag til Ukraine-programmet under Freds- og Stabiliseringsfonden, som har til formål at styrke fred og stabilitet i skrøbelige stater. Det danske bidrag til den britiskledede træningsmission Operation Orbital er en del af denne stabiliseringsindsats.

Det øgede militære bidrag består ud over det midlertidige instruktørbidrag blandt andet af en række militære rådgivere, et øget tolkebidrag til den canadiske træningsmission Operation Unifier samt bidrag til anti-korrupsionsindsatser og NATO trust funds.

Det danske træningsteam til Operation Orbital består af seks befalingsmænd og officerer, som i samarbejde med britiske soldater træner ukrainske styrker. De underviser blandt andet i stabsplanlægning og grundlæggende militære færdigheder.

Målet er, at de ukrainske styrker forbedrer deres taktikker ved frontlinjen i Østukraine og på længere sigt kan operere sammen med NATO-styrker. Landets forsvar har som mål at leve op til NATO-standarder i år 2020.

Seniorsergent Anders underviser i basal navigation. En del af undervisningen skal forbedre ukrainernes enkeltkæmpfærdigheder.

Det gule område viser den konfliktramte region Donbas, som er under pro-russiske separatisters kontrol.

KAMPKLAR TIL SKYTTEGRAVSKRIG

Danske soldater træner ukrainske styrker i grundlæggende militære færdigheder som en del af den britiskledede træningsmission Operation Orbital i Ukraine. Færdigheder, der skal hjælpe dem ved fronten i konfliktområdet i Østukraine og på længere sigt bringe dem op til NATO-standarder.

TEKST OG FOTO: EMMA KIRKETERP / FKO

UKRAINE Seniorsergent Anders står med hænderne i lommerne på sine uniformsbukser. Vejret er frostklart, himlen lyseblå, mens den uskarpe novembersol akkurat bryder igennem kronen på et højt nåletræ. Foran Anders, på jorden, står bunden af en afskåret plasticflaske med iskoldt vand – og 15 ukrainske soldater. I lommen har han en synål, en grøn køleskabsmagnet og et kompas. Sidstnævnte bliver i lommen. For de ukrainske soldater skal lære at klare sig i felten uden og lære at navigere ud fra terrænet. Ud fra mosset på træerne, grenene, stjernerne, korsene på kirken, solens placering på himlen og klokken – og den magnetiske nål i plasticflasken.

Nogle af ukrainerne tænder en smøg, mens Anders fortsætter sin undervisning, og de griner lidt af en fræk joke, som den ukrainske tolk lader være u-oversat. Stemningen er øjensynligt høj blandt soldaterne. Trods kulden. Trods den opgave, der igen venter dem om nogle måneder.

Anders' undervisning i basal navigation er blot en del af et kursus i grundlæggende soldaterfærdigheder, som skal forbedre ukrainernes taktik, når de kæmper ved frontlinjen i Østukraine. På alle niveauer i hæren – fra korporal-niveau, delingsfører og de næstkommanderende i delingerne til officererne i brigadestaben.

"Deres dagligdag er for det meste i en skyttegrav, så nogle af de ting, vi tager for givet, for eksempel hvordan vi bevæger os i terræn og gebærder os som enkeltkæmpere, er ikke noget, de bruger til hverdag. Derfor genopfrisker vi deres basale soldaterfærdigheder," siger Anders, hvis undervisning og

så berører førstehjælp og forhold over for beskydning.

Konflikt mod øst og syd

Anders og de ukrainske soldater befinder sig i et øvelsesterræn, der ligger nord for den ukrainske storby Dnipro. Cirka 150 kilometer øst herfor ligger kontaktlinjen, der adskiller den konfliktramte Donbas-region fra resten af Ukraine. I snart fem år har ukrainske regeringsstyrker og pro-russiske separatister kæmpet mod hinanden, i hvad der bedst kan betegnes som en skyttegravskrig. Konflikten har kostet flere end 10.000 menneskeliv og brød ud parallelt med Ruslands illegale annektering af Krim-halvøen i foråret 2014.

Som Anders, fem andre danske instruktører og de ukrainske styrker står her i Cherkas'kes nåleskov i begyndelsen af december, er Krim igen i det internationale samfunds søgelys. Og det anstrengte forhold mellem Ukraine og Rusland forværres yderligere i disse dage.

Den 25. november 2018, tre dage forinden, har russiske skibe beskudt tre ukrainske flådefartøjer i Kertjstrædet, der ligger i Det Azovske Hav mellem Rusland og Krim-halvøen. Ukrainske besætningsmedlemmer og flådefartøjerne er tilbageholdt, og beskydningen af skibene har fået Ukraines parlament og præsident Petro Poroshenko til at indføre militær undtagelsestilstand i de regioner, der grænser op til Rusland.

Den militære undtagelsestilstand betyder blandt andet, at reserven er blevet indkaldt. Af samme årsag er også kaptajn Mortens stabsplanlægningskursus blevet aflyst denne morgen.

Morten er fører for holdet af de i alt seks danske soldater i Ukraine. Instruktørbidraget er en del af den britiskledede træningsmissi-

on Operation Orbital, som udsender træningsteams til Ukraine i kortere perioder.

Sammen med to britiske officerer underviser Morten ukrainske officerer på bataljons- og brigadeniveau i, hvordan man planlægger operationer efter NATO-standarder.

"De er vant til gamle russiske doktriner, og med deres ønske om at blive en del af NATO, så har de behov for en grundlæggende forståelse for, hvordan vi planlægger og gennemfører operationer," siger Morten.

Styrket indsats

Det er første gang, Forsvaret deltager i Operation Orbital. Instruktørbidraget til operationen er en del af Danmarks stabiliseringsindsats i Ukraine og er finansieret af Freds- og Stabiliseringsfonden, der har til formål at styrke fred og stabilitet i skrøbelige stater. Med det nye forsvarsforlig er stabiliseringsindsatsen i landet styrket – blandt andet med dette instruktørbidrag; de erfarne soldater Anders, Morten, Mikkel, Jes, Laurence og Thelle. Indsatsen stiler mod at støtte, rådgive og undervise det ukrainske forsvar i NATO-standarder og dermed støtte den reformproces, som landet gennemgår i disse år.

En reformproces, som Ukraine gennemgår som en konsekvens af konflikten i Østukraine, og som har rødder i det folkelige oprør Maidan-revolutionen. Oprøret fandt sted i det centrale Kiev i februar 2014 og førte til, at den daværende præsident Viktor Janukovitj flygtede ud af landet.

Efter at have strøget synålens spids sirligt med magneten 20 gange placerer Anders den forsigtigt ovenpå en lille lap papir i plasticflasken. Nålen flytter sig og peger lidt til venstre for Anders, som fi-

sker et spejlkompas op af lommen og kontrollerer visningen på den primitive version. Den er god nok.

Tropper i røgtåge

Oversergent Thelle overtager formiddagens undervisning med

”

Helt grundlæggende vil de jo bare gerne have fred til at leve det liv, som vi alle sammen så gerne vil – uden konflikt i nærområdet

Kaptajn Morten

praktiske øvelser i formation; hvordan soldaterne kommer sikkert fra A til B gennem ujævnt terræn med forskellig bevoksning – skjult for fjenden.

"De formationer, vi lærer dem, er ikke nogen, de er bekendt med, så de skal lære dem fra bunden. De er ikke vant til at bevæge sig i terræn, men de er vant til statisk kamp, hvor de kæmper fra kampstillinger. Det, vi skal lære dem, er at bruge terrænet og den begrænsede sløring, de har til rådighed," forklarer Thelle.

Dagens træning slutter i et terræn, de ukrainske soldater kender alt for godt efterhånden. Et andet hold ukrainere får træning i netop den statiske kamp, Thelle referer til: skyttegravskrig. Fra en høj bakketop kan man se ud over åbne vidder og direkte ned i skyttegravene, der danner et stisystem i den hårde, sneklædte jord. Førstemand kaster en røgbombe, resten følger trop i den flygtige tåge af røg. Lidt efter slæber to soldater på en tredje gennem de hofte-dybe grøfter.

Det danske instruktørbidrag er i Ukraine i syv uger for at give landets styrker færdigheder, der i sidste ende forhåbentligt redder liv. Og træningen har også et mere langsigtet mål.

"At hjælpe ukrainerne til en bedre fremtid synes jeg giver rigtig god mening. Helt grundlæggende vil de jo bare gerne have fred til at leve det liv, som vi alle sammen så gerne vil – uden konflikt i nærområdet," siger Morten. I dag er indtrængen i skyttegravene bare en øvelse. Men når danskernes og briternes kursus er slut, vender de ukrainske styrker tilbage til fronten.

"Ukrainerne er præcis som os. De har den samme humor og gør grin med hinanden, præcis som danske enheder gør. For de her mennesker gælder bare en anden hverdag, så snart de er færdige med kurset her. Så skal de til en frontlinje i deres eget land og ikke bare hjem til gar-nisonen," siger Morten. ■

KAMPEN MOD PIRATERNE

Truslen fra pirater i farvandet ud for Vestafrika er stor, og omfanget af olietyveri og kidnapninger er enormt. Derfor har fem danske instruktører fra Søværnet i en uge været om bord på et af Frankrigs største krigsskibe, "BPC Mistral", i Guineabugten og undervist vestafrikanere i bekæmpelse af pirater.

TEKST OG FOTO: SIMON ELBECK & KRISTIAN V. BRØNDUM / FKO

VESTAFRIKA Stefan fra Marinestaben står midt i det lavloftede undervisningslokale og ser ud over rummet. Hvis man ikke vidste bedre, så kunne vi befinde os i et hvilket som helst konferencerum i verden. Projektoren lyser op på endevæggen, de grønpolstrede plastikstole står på rad og række ned igennem rummet, og der er stærk kaffe i kanden og kildevand på flaske.

Men udenfor er det anderledes. Her sveder man af at stå stille. 30 grader og en luftfugtighed som i Randers Regnskov. Vi er om bord på det franske helikopterhangarskib "BPC Mistral", mens det stille glider igennem Guineabugten ud for Ækvatorialguinea.

Tilbage i undervisningsrummet på fjerde dæk af "Mistral" byder Stefan, fire andre danske instruktører og to amerikanske velkommentil 24 afrikanske søofficerer til Maritime Operations Planning Workshop.

"Vi er hernede for at styrke afrikanernes kamp mod truslen fra pi-

rater. Vi lærer dem blandt andet at afkode en given mission og kortlægge de styrker, de har til rådighed før og under en mission. Men det er mindst lige så vigtigt, at de får skabt netværk og forbindelser på tværs af de afrikanske lande," siger delegationsleder og kaptajn-løjtnant Stefan fra Marinestabens internationale beredskabssektion

En stor trussel

I 2017 var der registreret 36 piratangreb i Guineabugten, hvor et af verdens største offshore olieletter ligger, og det anslås, at der bliver stjålet olie for mellem fire og seks milliarder kroner om året i området.

"Det er en alvorlig situation hernede. Guineabugten er et af de steder i verden, hvor pirateriproblemet er størst," siger kaptajn-løjtnant Stefan.

Igennem de senere år har pirateri i farvandet ud for det vestlige Afrika givet anledning til stigende international bekymring. Blandt andet fordi angrebene ofte er meget voldelige, og skibenes besætning har sekundær betydning for piraterne i forhold til lastens værdi. Samtidig har man set en tendens til, at antallet af kidnapnin-

ger af besætningsmedlemmer for en løsesum er steget over de seneste par år.

"Vi har et stort problem med pirateri hernede," siger kaptajn-løjtnant Pacheco fra Nigerias flåde og fortsætter:

"Pirateriet ødelægger vores handel med og brug af naturressourcer, og det har en meget dårlig indvirkning på vores landes image. Derfor er det rigtigt godt, at vi mødes (på tværs af de 19 lande, der har kystlinje i Guineabugten, red.), og at danskerne lærer os at samarbejde," fortsætter han.

Pirateriet har betydning for både den lokale skibsfart, for de internationale handelsruter og ikke mindst for den danske rederibranche, der står for over 10 procent af verdens samlede skibstrafik målt i værdi og vurderes til at have over 30 danskkontrollerede skibe i vestafrikanske farvande.

Anderledes end ved Somalia

På workshoppen står deltagerne bøjet over et søkort over Guineabugten 6.000 kilometer kystlinje. De sætter gule postits, hvor piraterne er, og peger, gestikulerer og diskuterer højtlydt,

hvor de vil sætte ind mod piraterne, og ikke mindst hvordan.

Og modsat piratudfordringerne ved Afrikas Horn, så er en af de helt store udfordringer her geografien og landegrænserne. Guineabugten består af 19 suveræne lande og stater. Så ofte flygter piraterne over landenes søgrænser, når de bliver opdaget og angrebet af et lands flåde.

"Piraterne udnytter ofte søgrænserne til at slippe væk fra en forfølger og dermed mindsker sandsynligheden for at blive fanget. Derfor er det vigtigt for os at kunne efterforske alle de mål, vi ser på havet – også i farvand, der tilhører vores nabolande," siger løjtnant Tanto fra Cameroun.

Håbet fra de andre deltagere er mere eller mindre det samme hos løjtnant Hanifa fra Nigeria.

"Vi skal blive bedre til at kommunikere og ensrette vores piratbekæmpelse, så vi bedre kan bekæmpe kriminalitet på vandet, når piraterne bevæger sig fra et lands territorium til et andet land," siger løjtnant Hanifa fra Nigeria til Forsvarsavisen.

Og hvis det lykkes for danskerne at få skabt netværk og samarbejde

på tværs af lande- og søgrænserne i Vestafrika, så er en stor del af missionen lykkedes.

"Landene er ikke vant til at samarbejde på tværs af søgrænserne, og det gør det svært for dem at samarbejde om at bekæmpe piraterne. Samarbejde er netop det, som vi håber at opnå med denne workshop," siger kaptajn-løjtnant Stefan.

Workshoppen Maritime Operations Planning Workshop foregår i regi af Freds- og Stabiliseringsfonden i samarbejde med US NAVY, Frankrigs flåde og The International Coordination Center (ICC) i Cameroun.

"Vi er glade for samarbejdet med danskerne. Pirateriet og tyveriet her i Guinea-bugten er et stort problem, og en af de vigtige løsninger er netop, at vi sætter os sammen fra alle landene og træner sammen, mødes, deler information og ensretter vores love og operationsplanlægninger. Det gør, at vi kan blive bedre til at bekæmpe piraterne," siger Derrick Attachie, der er chef for ICC's træningsafdeling og deltager i workshoppen om bord på "BPC Mistral". ■

FRA PIRAT TIL FISKER

Selv om det internationale og militære fokus på pirateri ved Afrikas Horn er blevet mindre, er der stadig fokus på at skabe velstand i landene ud til kysten. Det arbejder NGO'en Fair Fishing med. De vil gøre pirater til fiskere.

Øverst t.h.: Bestyrelsen i Fair Fishing er her på besøg i Somalia for at besøge fiskestationerne og arbejdet med at udvikle forretningen sammen med de lokale. Ovenstående billede: Her er det formanden for Fair Fishing, Claus Bindslev, på besøg på en fiskestation. Foto: Fair Fishing

Her er det næstformand Nils Wang, kontreadmiral og pensioneret fra Forsvaret. Til højre er det den anden næstformand, Mahad Farah Aden, der til daglig er intern revisor i Danmarks Nationalbank. Foto: Fair Fishing

TEKST: KRISTIAN V. BRØNDUM / FKO

ØSTAFRIKA Frem til 2016 deltog Danmark med støtteskibe og fly i NATO's Operation Ocean Shield. En operation, der skulle bekæmpe pirateri og øge sikkerheden for handelstrafikken ud for Afrikas Horn. Et problem, der kom fra Somalia, et land, der har lidt under borgerkrig siden 2006.

Ud over borgerkrig har regionen omkring Afrikas Horn været hårdt ramt af tørke, sult og ekstrem fattigdom. Derfor har pirateri for mange været en vej ud af elendigheden.

I dag, hvor det danske forsvarsskibe og fly for længst har forladt disse varme vande, er der endnu en dansk bastion til stede i området. Den hedder Fair Fishing og begyndte med en meget simpel tanke.

"Vi startede med verdens simpleste idé til et af verdens største problemer på et af verdens sværeste steder," fortæller Claus Bindslev, bestyrelsesformand i Fair Fishing.

Den simple idé var at forsøge at gøre farlige pirater i Adénbugten til fredelige fiskere.

Ikke forladt

I 2013 blev Fair Fishing oprettet som en NGO (Non Government Organization) med base i Somaliland. Somaliland løsrev sig fra Somalia i 1991 og lider som resten af regionen af tørke og ekstrem fattigdom.

"Vi valgte Somaliland til at starte i, fordi de har en god lokal regering og en lokalbefolkning der gjorde det muligt, og som var meget villige til at hjælpe os," forklarer Claus Bindslev.

Men vejen ind i Afrika er ikke altid lige til. Mange NGO-projekter forsøger sig i området, og befolkningen er ofte skeptisk. Men et godt råd fra en af stifterne af Fair Fishing er at være så konkret så mulig og tidligt i processen levere noget, der er håndgribeligt for de lokale.

"Vi har erfaret, at det, der virker, er hele tiden at levere små beviser for konceptet. Hele tiden vi-

se de lokale konkrete fremskridt i det, vi bygger, og de idéer, vi har," forklarer Claus Bindslev.

For lokalbefolkningen var det også afgørende at mærke, at selv om det internationale fokus på pirateri forsvandt, var der stadig vilje til at forbedre vilkårene for befolkningen på land.

"Vores initiativ med at skabe fred og forretning gennem fiskeri blev taget imod med åbne arme af de lokale på kysten og den lokale regering. For det er ikke rart som region at føle, at man bliver forladt," forklarer Claus Bindslev.

"Lær en mand at fiske"

Siden begyndelsen i 2013 har projektet oprettet otte fiskestationer langs kyststrækningen ved Afrikas Horn og i landets største byer. Stationernes primære funktion er at producere og sælge is til at køle og opbevare varer. Desuden kan de lokale her købe fiskegrej til indkøbspris.

Specielt den nye og nemme adgang til is har gjort, at kvaliteten og salgsprisen på fisk fra området

er steget markant. På markederne er prisen steget fra omkring en dollar til cirka fem dollar pr. kilo fisk. Til fordel for lokalsamfundet og velfærden i regionen.

I dag kan fiskestationerne både dække egne omkostninger og lønnen til de lokale, der driver fiskestationerne og arbejder der. Netop det at give ansvaret tilbage til de lokale er afgørende for, at projektet kan blive ved med at udvikle sig, vurderer Nils Wang, næstformand i Fair Fishing og pensioneret kontreadmiral fra Søværnet.

"Vi har en stab af lokalt ansatte, der både kan undervise i, hvordan man bygger stationer, og som også kan være konsulenter på andre projekter. Gennem de lokale kan vi nå meget længere ud i områder, vi ellers ikke ville kunne nå, fordi vi giver dem en del af ansvaret," forklarer han.

Sikre fundamentet

Selv om støtteskibene "Absalon" eller "Esbern Snare" ikke længere kan ses i horisonten i Adénbugten, og de nu pensionerede Lynx-heli-

koptere ikke længere larmer i luften, er der stadig brug for Forsvarets evner. Det er nødvendigt, hvis dette og lignende projekter skal nå det fulde potentiale.

"Treenigheden mellem erhvervslivet, Forsvaret og NGO'er i regionen som disse er uvurderlig, for vi forsøger i virkeligheden at løse hver sin del af samme problem," forklarer Claus Bindslev.

Løsningen med at fjerne pirater til søs er kun en kortsigtet løsning, mener han. Regionen har brug for støtte til, at den kan komme ud af den fattigdom, der gør pirateri til eneste løsning for befolkningen.

"Forsvarets evne til at tænke i strategi, gennemføre operationer og hjælpe med at bygge infrastruktur er guld værd. Og vi kan nu se, at med mindre bidrag af udstyr, professionel assistance og økonomisk bidrag kan vi skabe langtidsholdbare løsninger for menneskene i området," siger Claus Bindslev. ■

Hos de cirka 200 danske soldater udsendt i enhanced Forward Presence (eFP) i Tapa i Estland er man i fuldt sving med at lave julepynt og komme i julestemning. Foto: privat

Også hos soldaterne udsendt i Operation Inherent Resolve (OIR) i Irak bliver der talt ned til jul med æbleskiver, nisser og kalenderlys. Foto: privat

På Station Mestersvig på Grønlands østkyst har de to stationsspecialister, også kaldet "ugler", modtaget julemad og andre gode sager med post fra luften, fra et af Flyvevåbnets Hercules-fly under det årlige "juledrop". Foto: Privat

JULEHILS

Forsvarsavisen har fået **julehilsner** fra soldater i de internationale operationer, på Grønland og på Søværnets skibe i Nordatlanten.

Glædelig jul

Om bord på inspektionsfartøjet "Knud Rasmussen" har nissen været forbi med en pakkekalender.
Foto: Louise Dyberg Bugajski

Hos soldaterne i KFOR i Kosovo blev julen skudt i gang med besøg af julemanden, som kom midt om natten med julesokker til alle mand samt lidt snacks og en invitation til klippe-klistre-dag den første søndag i advent. Foto: Privat

G-130-bidraget, som i øjeblikket er udsendt til Operation Inherent Resolve (ORI), mærker også julestemningen med en maskot i cockpittet. Foto: Privat

Besætningen på inspektionsskibet "Hvidbjørnen" giver den gas med julepynt og juletøj. Foto: Privat

SNER

Medicin-delen af træningen for special operations combat rescue technicians er traumeorienteret. Under øvelsen på Læsøfærgeren skal K blandt andet behandle en patient, der er skudt i højre bryst

SAMMEN- LAPNINGER I KAMPENS HEDE

Danmark er det eneste land ud over USA, som har soldater, der både er specialtrænede medics og tekniske redningspecialister i én. De hører under Frømandskorpset og var med på operation på en kapret færge under Øvelse Night Hawk tilbage i september.

TEKST OG FOTO: EMMA KIRKETERP / FKO

FRØMANDSKORPSET

”K, skudsår,” råber en frømand, der kommer slæbende med en høj, lyshåret mand. En blodrød plamage på skudofrets stribede T-shirt vidner om skaden, som K og hans to kolleger skal til at behandle om bord på Læsøfærgeren. Færgeren er kapret ude på havet, og 42 personer holdes som gidsler.

Minutter forinden er flere frømænd klatret op langs skibssiden, andre er kuret ned ad reb fra helikoptere. De har taget kontrol over færgerens bro, fået den til at ændre kurs og er ved at overmande kaprerne. Gidslerne sidder på rad og række på salondækkets tæppebelagte gulv.

”Over ved siden af den anden!”, svarer K tilbage og peger over mod en sammenkrøbet mand med grå hættetøj, blå joggingbukser og hvide tennissko. Han sidder lænet op ad en plexiglasrude, der forhindrer gule, grønne, røde og blå plasticbolde fra færgerens legerum i at hoppe ud på salondækkets plankegulv. Med begge hænder holder han om det skudsår, der har fået hans tarme til at vælte ud af maven på ham, tilsølet hans sandfar-

vede T-shirt og farvet dens kant mørkerød.

K er en del af Frømandskorpset, men er ikke uddannet frømand. Hans rigtige navn ønsker han ikke at bruge af hensyn til operationssikkerheden, og han er derfor anonymiseret. Han har rollen som *special operations combat rescue technician*, en specialuddannet medic og teknisk redningsspecialist. Han er en del af en lille specialiseret enhed i Frømandskorpset, der kun består af få mand. Danmark er det eneste land ud over USA, der har sådanne specialister i sit militær.

K er oversergent, uddannet i Hæren og arbejdede i 10 år som sanitetsbefalingsmand, inden hans karriere førte ham ind i Frømandskorpset for 16 år siden. Her var han efter et prik på skulderen med til at opstarte enheden af *special operations combat rescue technicians*.

Svær disciplin

K's kollega får hurtigt konstateret, hvor ind- og udgangshul på patientens skudsår er, klasker en lufttæt forbindelse på hans bryst og giver ham smertestillende medicin. Patienten får en saturationsmå-

ler på pegefingeren; en sort klips med røde, digitale tal, der indikerer puls og iltmætningen i blodet. Scenariet om bord på Læsøfærgeren er en øvelse. Men en kapret færge med gidsler, bevæbnede gidseltagere og skudsårede er ikke en utænkelig opgave for K og hans kolleger. Under sådan en opgave skal de behandle de sårede – gidsler og soldater såvel som modstandere – og redde dem væk fra stedet. Og det kræver først og fremmest, at de kan operere taktisk sammen med frømændene – trænge ind på målet, rense rum og tilbageholde fjenden, hvis det bliver nødvendigt.

”En gidselsituation er en af de sværeste discipliner at håndtere. Hvis vi ikke er hurtige nok, er der risiko for mange tilskadekomne,” forklarer K.

Taktik kommer først

”Så snart du kan frigøre, gør du det, hvis der ikke er noget derude,” siger K til sin kollega.

Imens har frømændene på salondækket stillet sig klar ved en koboltblå metalskydedør, klar til at bevæge sig ned på bildækket på etagen under. K's kollega stiller sig i rækken af frømænd. Kort efter den sidste er forsvundet ud

på trappeopgangen, lyder en række skud fra bildækket.

Det er taktik først, når K og de andre *special operations combat rescue technicians* opererer sammen med resten af frømændene. Og det er også derfor, K sender sin ene mand ned på bildækket sammen med frøerne. For at han kan sikre rummet sammen med de andre og hjælpe dem, hvis de kommer til skade.

”Vi skal være så gode til deres taktikker, at vi ikke udgør en sikkerhedsrisiko,” fastslår K.

Det betyder blandt andet, at K og de andre bliver trænet i mange af de indsættelsesteknikker, som operatørerne fra Frømandskorpset excellerer i. Det være sig boarding af skibe fra RHIB (frøernes hurtigtgående gummibåde) og fastroping fra helikopter, hvor de via et tykt reb firer sig ned på eksempelvis et skibsdæk.

”Det giver ro på målet, at vi er der, for det betyder, at patruljeførerne kan fokusere på deres kamp,” siger K, hvis sko har lavet gummisåleformede vandpytter på plankegulvet. Pytterne afslører, at K er kravlet op ad en stige langs skibssiden fra RHIB'en, der har kæmpet sig gennem to meter høje bøl-

ger i færgerens slipstrøm. K's gevær er stropet fast på ryggen, natkikkert er monteret på hjelmen, og sin pistol har han fastgjort til bæltet.

Traumeorienteret medicin

Men taktikken er kun ét af tre ben i K's jobbeskrivelse. Det andet er medicin. Og det kræver ”en hel del træning” at blive *special operations combat rescue technician*, som K beskedent udtrykker det.

”Vi skal være en lille smule kompromisløse og dedikerede i vores tilgang til det her. Vi skal ville gøre det bedste. Man skal kunne sætte sit ego til side og tænke, at det er for ham, der er kommet til skade, at vi er der,” siger K.

Mens skudveksling fortsætter på underdækket, bliver K ved de sårede. Patienten med skudsåret i højre bryst skærer tænder af smerte. Hans vejrtrækning lyder efterhånden som en hvislen.

”Vi er lidt a la paramedicinere. Det er nogle af de samme ting, vi har i vores medicinpakning, men der er stor forskel på, hvad vi fokuserer på,” siger K og fortsætter:

”En civil paramediciner er rigtig god til at køre ud til hr. og fru Jensen, der har fået ondt i brystet, men den slags ser jeg aldrig. Vo-

Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste.

Foto: Frømandskorpset

Ved hjælp af specialværktøj skaffer en special operations combat rescue technician adgang til en kører, der er fanget i pansret køretøj.

Special Operations Combat Rescue Technician

Special Operations Combat Rescue Technician er en lille specialenhed i Frømandskorpset.

Specialisterne opererer sammen med Frømandskorpsets operatører under missioner, men de er ikke uddannet frømand.

I stedet har de træning i medicinsk behandling og tekniske redninger.

Uddannelsen til *special operations combat rescue technician* tager to år. Den består blandt andet af:

21 ugers afprøvning, træning i taktik og indsættelsesmetoder.

25 ugers medic-uddannelse, herunder 22 uger på kurset Nordic NATO Special Operations Combat Medic, som afvikles i samarbejde med svenske, norske og finske soldater.

Otte ugers teknisk redningsuddannelse.

Derudover træning i selvforsvar, Conduct After Capture (adfærd i fangenskab) og signalkursus.

Inden den endelige udvælgelse kommer kandidater blandt andet på en 19 døgns lang øvelse, hvor de skal klare sig udelukkende med grejet i deres rygsæk. Undervejs skal de igennem lange orienteringsmarcher, orienteringsløb, skydning og fastroping, hvor de skal håndtere flere stressfaktorer på én gang.

res fokus er meget mere traumeorienteret. Vi gør, hvad der redder liv her og nu,” understreger K.

Endnu en såret

Ud over behandling af traumer skal *special operations combat rescue technicians* som K være trænet i det, der hedder ”prolonged field care”. Det handler om patientpleje og minder om primitiv intensivterapi og sygepleje, forklarer han.

”Vores gutter skal også træne i at børste tænder på deres patienter og på sengebådning. Vi skal kunne holde vores patienter i op til 48 timer. Hvis vi opererer langt fra hjemmet og ude på havet, så kan der være langt til at kunne aflevere patienterne på en ordentlig facilitet. Så nytter det ikke noget, at vi har lavet indledende traumestabilisering på ham, vedligeholder og smertedækker ham, hvis vi har lejet ham forkert, for så får han liggesår,” siger han.

Alt det og mere til træner de blandt andet på et 22 ugers langt medic-kursus, som foregår sammen med svenske, norske og finske soldater.

Pludselig kommer K’s kollega op fra bildækket igen. Han holder om en stor fyr, der er usikker på be-

nene. Blod drypper fra hans læber, og begge kinder er gennemtrængt af et skud, der har forårsaget to store, ujævne røde huller i det ellers blege ansigt.

K vender tilbage til fyren med skudsåret i højre bryst, løfter op i hans sribede T-shirt og letter på den lufttætte forbindelse om skudhullet for at få hans vejrtrækning under kontrol. Patientens håndled er bundet sammen med sorte strips og trøjeærmerne skåret op, så K kan lægge en intravenøs adgang og give smertestillende medicin den vej.

”Vi giver dem den bedst mulige behandling, men vi er stadig nødt til at give dem strips på, indtil vi ved, om de vil os noget skidt,” siger K.

I mellemtiden er patienten med skudsåret gennem begge kinder blevet placeret siddende op ad legerummets vindue. K beder ham bøje sig forover, så blodet fra såret kan løbe ud af munden i stedet for ned i luftvejene.

”Kan du tælle til 10 for mig,” spørger K, mens han finder en tynd, sort, sammenrullet plasticbære med stropper frem. Derefter finder han en mosgrøn pakke frem fra sin rygsæk, folder den ud, ry-

ster den og lægger, hvad der er blevet til et sølvfarvet, knitrende varmetæppe, ud over den tynde bære.

Status på patienterne

Udenfor er himmel og hav blevet til ét mørke, kun afbrudt af hvidt bølgeskum, blinkende stjerner og en lysende, tiltagende måne.

K bugserer de to patienter over på bærerne og pakker dem ind i tæpperne. På et armbind på håndledet noterer han med en tusch patienternes status, lytter derpå til sin radio og tørrer sved af panden. K’s hud på ansigt og hals er bluset op af tørdragtens tillukning. På bildækket nedenunder er der blevet roligt, og på salondækket ligger gidslerne fladt på maven med hænderne samlet over hovedet. Færgen rasler, mens den gynger vedvarende fra side til side. K’s kollega kontrollerer de skudsårede.

”De har det skide godt,” lyder konklusionen henvendt til K. K smiler skævt: ”Skide godt.” Deres knyttede næver rammer hinanden i lav hastighed.

K’s kollega udfylder et stykke papir. Med en grøn tusch sætter han en streg under GSW, gun shot wound (skudsår), og andre ord, der

beskriver patienternes skader, tilstand og den behandling, han, K og den tredje *special operations combat rescue technician* har givet dem. En MIST-rapport, hedder det. Det står for Mechanism, Injury, Symptoms and Treatment. Rapporterne bliver bundet om hver patient, og formålet er at overdrage informationen til de næste, der skal behandle patienterne.

Avanceret redning

Selv om K og hans to mand har fået patienterne under kontrol, er deres opgave ikke slut endnu. For nu gælder det om at få patienterne fra borde, så de kan blive behandlet på et hospital.

”Er der nogen af jer, der er bange for helikoptere,” spørger K’s kollega henvendt til patienterne, hvorefter K forsvinder op på agterdækket for at få kontakt til det taktiske operationscenter, som følger operationen fra land.

En rød lanterne agter for færgen indikerer imidlertid, at færgen er ved at være i havn, og det er derfor ikke den mest avancerede redning, K og hans to kolleger skal i færd med.

Men de er trænet i meget tekniske redninger og har grej til at

få folk fri af lidt af hvert. Reb-kit og seler til at fire tilskadekomne ned og hale dem op. Sav, vinkelsliber, hammer, økse og en kombineret saks og donkraft til at få personer løftet ud af eksempelvis pansrede køretøjer eller kollapsede strukturer forårsaget af jordskælv eller eksplosioner. Ud over evakueringer fra skibe er K og hans kolleger også trænet i redning i bjerge og bymiljøer.

Denne gang kan færgens landgang dog gøre det.

Forinden har K forsikret patienterne om, at de nok skal klare den. ”Så jeg skal ikke dø?,” spørger patienten med skudsåret i maven.

”Det skal vi alle sammen, men ikke lige i dag,” bekræfter K, inden han dirigerende med frømandene får sine patienter båret ind i den pansrede ambulance, der holder klar ved kajen.

K er anonymiseret af hensyn til sit arbejde i Frømandskorpset. Redaktionen er bekendt med hans identitet. ■

EN ANDEN VERDEN

SLAGMARKENS KOLOSSER

Frygtindgydende kæmper krydrer mange historier fra fortidens krige, men også på virkelighedens slagmarker har enorme krigere skabt skræk eller forbløffelse, selv om mange fik samme skæbne som bibelske Goliat.

NAZITYSKLANDS CIRKUSKÆMPE

I 1940'erne var verdens højeste mand tysker og hed Jakob Nacken. Han var 2,28 meter høj og levede indtil 1940 af at turnere rundt med et cirkus i USA, men måtte vende hjem til Tyskland og gøre tjeneste i Det Tredje Riges militær. I 2010 fandt en amatørhistoriker et foto af det øjeblik, hvor Jakob Nacken i september 1944 bliver taget til fange af de allierede. Det er et lidt komisk foto, for han står sammen med den bare 160 centimeter høje cana-

dier, korporal Bob Roberts, som ledede den gruppe soldater, der tog Jakob Nacken til fange. Den tyske kæmpe gjorde tjeneste i en bunker i Calais, som havde en kanon, der kunne skyde hele vejen over Kanalen og ramme Dover. Efter fire dages belejring overgav Jakob Nackens enhed på 250 mand sig til den canadiske enhed New Brunswick Regiment. Canadierne var dog forsigtige og sendte blot Bob Roberts og seks andre af sted for

at tage imod fangerne, hvis tyskernes viften med det hvide flag var bluff. Canadiernes forholdsregler var velbegrandede, for en af tyskerne trak pludselig en pistol, men Bob Roberts var hurtig på aftrækkeren og skød ham i hovedet. Det var først bagefter, han fik øje på kæmpestore Jakob Nacken blandt fangerne. Både tyskere og canadiere morede sig, da "David og Goliat" kort efter poserede foran en fotograf. Begge smiler på bille-

det, og med Jakob Nackens fortid i et amerikansk cirkus har han nok heller ikke været Tysklands mest glødende naziforkæmper. Han vendte tilbage til USA efter krigen og fortsatte med at tjene penge på sin højde og arbejdede blandt andet som gigantisk julemand. Nacken døde i 1987, mens Bob Roberts som 92-årig nåede at se det genfundne "David og Goliat"-foto i 2010.

SMADREMANDEN VED WATERLOO

Virkelighedens "smadremand" var franskmænd. Han var let infanterist, hed Legros og var Sous-Lieutenant - underløjtnant - det vil sige forfremmet fra de meniges rækker. Øjenvidner fra slaget ved Waterloo 18. juni 1815 beskriver ham som gigantisk, og han havde øgenavnet l'Enfonceur, som man på dansk kan oversætte med "smadremanden". Situationen ved Waterloo var, at den britiske general Wellington havde indtaget en defensiv stilling i det nuværende Belgien og skulle med

sin britisk-hollandske hær forsøge at holde den noget større franske hær stangen, indtil en preussisk hær kunne komme ham til undsætning, så de i fællesskab kunne knuse Napoleons forsøg på igen at dominere Europa. En af de forhindringer, franskmændene skulle forcere, var den befæstede gård Hougoumont. Her kommer smadremanden ind i billedet. Efter flere forgæves franske angreb trængte han i spidsen for 30-40 mand frem til farmens nordlige port. Legros var bevæb-

net med en pionerøkse, men der hersker lidt usikkerhed om, hvorvidt han smadrede porten med øksen, eller om briterne blot i farten ikke havde fået den lukket. I hvert fald lykkedes det smadremanden og hans 30-40 soldater at komme ind i gården. Det er et af de øjeblikke, der kunne have vendt slaget til franskmændenes fordel. For var der kommet forstærkninger til Legros' lille skare, kunne franskmændene have ryddet den store hindring Hougoumont af vejen, der besvær-

liggjorde deres fremrykning mod briternes hovedstyrke. Men Hougoumonts forsvarere holdt hovedet koldt, og frem for at fare løs på smadremanden lukkede en gruppe soldater porten bag ham, så kæmpen var fanget inde i gården. Bagefter dræbte de Legros og alle hans mænd på nær en trommeslager. Smadremanden kom altså ikke til at banne vej for Napoleons comeback, til gengæld er han kunstnerens favoritmotiv, når de skal skildre slaget ved Waterloo.

OVERVÆGTIG FOLKEHELT

Tykke soldater har ofte været genstand for mobning og vittigheder fra deres mere veltrænede kammerater, men under slaget ved Slesvig 23. april 1848 beviste Hærens måske mest overvægtige officer - den 128 kilo tunge ritmester von Würtzen - at han på trods af sit store korpus hverken manglede mod eller handlekraft. Würtzen var rytterofficer og chef for en eskadron dragoner. Han var vellidt blandt sine folk, der kaldte ham "vor far". Når tjenesten tillod det, besøgte han Madam Esselbachs meget populære Kro i Slesvig By, hvor han ofte var selskabets midtpunkt på grund af sine sjove historier og sit festlige gemyt. Danmarks situation var dog

alvorlig. De slesvig-holstenske oprørere, som den danske hær forsøgte at nedkæmpe, havde fået hjælp fra Preussen og Det Tyske Forbund, og den 23. april 1848 kom den danske hær på omtrent 12.000 mand i kamp med omkring 19.000 preussere. På den danske højre fløj kom to danske kanonbesætninger i vanskeligheder, fordi de heste, der skulle trække dem, gik i panik. Kanonerne var ved at falde i fjendens hænder, og den ansvarlige artilleriofficer anmodede Würtzen om hjælp. At miste kanoner var en stor ydmygelse, så ritmester Würtzen gik prompte til angreb. Preusserne var lamslåede over det pludselige rytterangreb.

"Forrest var ritmesteren, han hed Würtzen, så kom fire officerer i en linje, derpå Dannebrogspanen og efter den hele eskadronen, svingende sablerne højt op i stærkeste firspring," fortæller en fjendtlig officer. Da preusserne havde sundet sig lidt, beskød de Würtzens dragoner fra alle sider, og han måtte vende om. På tilbagevejen styrtede han af hesten, men en dragon fik ham i sadlen igen. 46 mand mistede eskadronen. Kanonerne var til gengæld reddet, og ritmester Würtzen var slagets store helt. Næste gang han var i kamp, gik det dog galt for Würtzen, der med en lille styrke dragoner 4. juni 1848 kom i kamp med en overlegen fjendtlig ryt-

terstyrke. Da Würtzen ville stoppe sine flygtende soldater, væltede hans udmattede hest, og han faldt ned i en grøft og kunne ikke komme op. Ritmesteren blev taget til fange. Ved våbenhvilen i 1848 kom han fri igen. Resten af krigen havde han en mere tilbagetrukket rolle som stabsofficer. I 1852 afskedigede Hæren Würtzen på grund af "Korpulance" (fedme, red.). Han var dog gode venner med kong Frederik 7., der udnævnte ham til kommandant for Rosenborg. Hans helte-dåd fra 23. april 1848 er forevigt af maleren Niels Simonsen, og det lille billede hænger på Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot.

